

Komunitný plán sociálnych služieb obce Marcelová na obdobie 2018-2023

Vážení občania,

prihováram sa k Vám aj touto cestou, a to predstavením Komunitného plánu sociálnych služieb obce Marcelová. Dostáva sa Vám do rúk strategický dokument spracovaný na roky 2018 – 2023.

Komunitné plánovanie sa v súčasnosti dostáva čoraz viac do popredia a stáva sa súčasťou regionálnej politiky. Predstavuje trojdimenzionálny vzťah medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a užívateľmi sociálnych služieb. Je nástrojom, ktorý poukazuje na potreby občanov a následne hľadá riešenie ich sociálnych potrieb. Komunitné plánovanie zisťuje nedostatky v súvislosti s poskytovaním sociálnych služieb a stanovuje priority budúceho rozvoja.

Komunitný plán sociálnych služieb bol pripravovaný metódou „zdola nahor“, s prehľadom o potrebách a možnostiach jednotlivých subjektov a nevyhnutnej spolupráci, partnerstve a práci s komunitou a v komunite. S Vašou pomocou sme dokázali odhaliť východiskový stav, zistiť slabšie miesta v doterajšom poskytovaní sociálnych služieb, identifikovať Vaše potreby a stanoviť ciele a priority budúceho rozvoja sociálnych služieb v obci.

Podakovanie patrí všetkým za ochotu, profesionalitu a najmä spoluprácu pri tvorbe tohto dokumentu, ktorý je podkladom nielen pre odborníkov, ale pre všetkých obyvateľov obce.

Všetkým realizátorom a poskytovateľom sociálnych služieb želám veľa úspechov pri mobilizácii zdrojov a naplňaní plánovaných zámerov v našej obci.

*Ervin Varga
starosta obce Marcelová*

OBSAH

1 PRÍPRAVA A PRIEBEH KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	4
1.1 Cieľové skupiny	4
1.2 Pribeh komunitného plánovania sociálnych služieb obce Marcelová	4
1.3. Cieľ Komunitného plánu sociálnych služieb obce Marcelová	5
2 TEORETICKÉ A LEGISLATÍVNE RÁMCE KOMUNITNÉHO PLÁNU	6
2.1. Výklad pojmov	6
2.2. Teória komunitného plánovania	9
2.3. Legislatíva a stratégia komunitného plánovania	10
3 ANALÝZA DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV A SOCIÁLNEJ SITUÁCIE	13
4 ANALÝZA POSKYTOVANÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	23
5 ANALÝZA POŽIADAVIEK PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNEJ SLUŽBY A ĎALŠÍCH OBYVATEĽOV OBCE NA ROZVOJ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	24
5.1. Realizácia dotazníkového prieskumu	24
5.2. Všeobecná časť vyhodnotenia prieskumu	25
5.3. Analýza potrebnosti sociálnych služieb podľa cieľových skupín	26
5.4. Vízia budúcnosti sociálnych služieb podľa obyvateľov obce	31
5.5. Pripomienky respondentov	34
6 SWOT ANALÝZA	35
6.1. Základná charakteristiky SWOT analýzy	35
6.2. SWOT analýza v oblasti sociálnych služieb na území obce Marcelová	35
7 URČENIE CIEĽOV A PRIORÍT ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB - ČASOVÝ PLÁN REALIZÁCIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	36
8 VYHODNOCOVANIE PLNENIA KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	41
9 PODMIENKY A SPÔSOB ZMENY A AKTUALIZÁCIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	42
Zdroje a pramene tvorby a spracovania komunitného plánu sociálnych služieb	43
Príloha: Dotazník	

1 PRÍPRAVA A PRIEBEH KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA V OBCI MARCELOVÁ

Komunitný plán sociálnych služieb obce Marcelová na roky 2018 – 2023 predstavuje krátkodobý programový dokument sociálnej politiky obce v oblasti rozvoja sociálnych služieb, spracovaný so zameraním na jednotlivé cieľové skupiny, ktorým sú poskytované sociálne služby verejnými a neverejnými poskytovateľmi pôsobiacimi na území obce Marcelová.

Komunitný plán sociálnych služieb, ako nástroj rozvojových procesov sociálnej politiky obce stanovuje ciele, priority, opatrenia a konkrétne aktivity na zabezpečenie rozvoja sociálnych služieb pre obyvateľov obce Marcelová.

1.1. Cieľové skupiny

Komunitný plán sociálnych služieb obce Marcelová na roky 2018 – 2023 plánuje rozvoj sociálnych služieb obce pre nasledovné cieľové skupiny:

- seniori, čiže obyvatelia po dovŕšení dôchodkového veku,
- občania s ťažkým zdravotným postihnutím a nepriaznivým zdravotným stavom,
- rodiny s deťmi,
- občania ohrození rizikom sociálneho vylúčenia.

1.2. Priebeh komunitného plánovania sociálnych služieb obce Marcelová

- Informatívna správa o príprave Komunitného plánu sociálnych služieb obce Marcelová v obecnom zastupiteľstve (február 2018)
- Zostavenie riadiaceho tímu a pracovnej skupiny (Ervin Varga, Mária Vörösová, Bc. Mária Tárnok, Mgr. Zuzana Marosiová)
- Informovanie širokej verejnosti o procese prípravy návrhu komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb (február 2018)
- Príprava a zostavenie dotazníka pre prijímateľov sociálnych služieb (február 2018)
- Distribúcia a zber dotazníkov pre prijímateľov sociálnych služieb (február 2018)
- Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu, analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb, analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov obce (marec 2018)
- Spracovanie SWOT analýzy (marec 2018)
- Určenie vízie, cieľov, priorít, opatrení a aktivít rozvoja sociálnych služieb (marec 2018)
- Návrh Komunitného plánu sociálnych služieb – pripomienkovanie a verejné prerokovanie (marec - apríl 2018)
- Zapracovanie pripomienok a príprava Komunitného plánu sociálnych služieb na schválenie obecnému zastupiteľstvu (apríl 2018)
- Prerokovanie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Marcelová na roky 2018 – 2023 v sociálnej komisii a obecnom zastupiteľstve (apríl 2018)
- Monitoring a aktualizácia Komunitného plánu sociálnych služieb (2018 – 2023)

1.3. Cieľ Komunitného plánu sociálnych služieb obce Marcelová

Komunitný plán sociálnych služieb obce Marcelová je vypracovaný na päťročné obdobie a jeho cieľom je:

- vytvorenie podmienok pre poskytovanie kvalitných a dostupných sociálnych služieb pre jednotlivé sociálne skupiny,
- posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín,
- vytvorenie podmienok na podporu komunitného rozvoja za účelom predchádzania vzniku či zhoršovaniu nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov,
- podporovanie trvalo udržateľného rozvoja obce s možnosťou budovania ďalších sociálnych zariadení
- zabezpečenie odborného a osobného rastu zamestnancov v sociálnych službách.

Komunitný plán sociálnych služieb však nie je spôsob, ako splniť všetkým ľuďom ich prania a očakávania. Komunitné plánovanie znamená predovšetkým dialóg a spoluprácu občanov, inštitúcií a organizácií v obci tak, aby každý, kto je odkázaný, našiel kvalitnú sociálnu pomoc a službu pri efektívnom využívaní dostupných zdrojov.

2 TEORETICKÉ A LEGISLATÍVNE RÁMCE KOMUNITNÉHO PLÁNU

2.1. Výklad pojmov

Komunita – z latinského *comunitas* = spoločenstvo, pospolitosť, obec, spoločné nažívanie ľudí. Z hľadiska komplexného pohľadu je to spoločenstvo ľudí, ktorí žijú v geograficky definovanej oblasti a medzi nimi existujú vzájomné sociálne väzby a vzťahy. Z hľadiska sociologického pohľadu komunita je vymedzená hranicami, ktoré môžu byť: geografické, politické, ekonomické, sociálne. Je definovaná ako miesto, kde môže člen získať emocionálnu podporu, ocenenie a praktickú pomoc v každodennom živote.

Sídlná alebo regionálna komunita – komunita v rámci sídla: ulica, dedina, mesto, región. Obyvatelia tejto komunity majú charakteristické citové, intelektuálne a kultúrne vzťahy s ostatnými členmi komunity. Majú konkrétne vzťahy k miestu bydliska, môže ich viazať spoločný osud, pozitívne a negatívne životné situácie, sú v podobnej ekonomickej situácii a na konkrétnej spoločenskej úrovni majú podobné a často zhodné etické normy a hodnoty. Sídlna komunita je tiež charakteristická vnútornou štruktúrou, ktorú tvoria jednotlivé skupiny, podskupiny, samotní jedinci. Najvýraznejšie funkcie plnia skupiny primárne: rodiny, priateľské, záujmové, pracovné a vzdelávacie skupiny.

Sociálna komunita – je regionálne vymedzená skupina osôb, ktoré sú definované spoločným znakom odvodeným od ich sociálneho znevýhodnenia, t.j. znaku, ktorý ich v bežných životných podmienkach posúva do polohy závislosti na iných osobách a štátnych opatreniach, alebo ktorí sú v situácii sociálneho ohrozenia.

Komunitná práca – v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia – v oblasti poskytovania sociálnych služieb je koordinácia činností subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia služieb zamestnanosti, poskytovatelia sociálnych služieb a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti. Jej cieľom je obnova alebo rozvoj fyzických, mentálnych a pracovných schopností osôb v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora ich začlenenia do spoločnosti. Na účel vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

Sociálny – pojem pochádza z latinského slova *socialis* = spoločenský. Pojem sociálny sa v odbornej literatúre používa v nasledovných súvislostiach:

Sociálni pracovníci – ich úlohou je pomáhať ľuďom pri riešení ich ťažkej sociálnej situácie; predpoklady sociálneho pracovníka: absolvovanie študijného odboru strednej odbornej alebo vysokej školy so sociálnym, alebo sociálno-právnym zameraním, vzťah k ľuďom, schopnosť jednat s ľuďmi, kultivovaný prejav a vystupovanie, správnosť úsudku, trpezlivosť.

Sociálna rola – spája sa s každou pozíciou v sociálnej skupine. Určuje, ako sa má osoba v danej pozícii správať k ostatným členom skupiny.

Sociálna skupina – združenie dvoch alebo viacerých osôb, ktoré majú niektoré spoločné ciele, vytvárajú spoločné normy a vzájomnú závislosť sociálnych rolí. Každá sociálna skupina je dynamická jednotka.

Sociálny status – pojem, ktorý je úzko spätý s pojmi sociálna pozícia a sociálna rola. Označuje miesto, ktoré jednotlivec má v sociálnej skupine lebo sociálnom systéme na základe svojich vlastností.

Sociálne učenie – jedinec sa od raného detstva učí žiť medzi ľuďmi, spolupracovať s nimi, vychádzať s nimi; sociálnym učením si osvojujeme sociálne vedomosti, postoje, potreby, hodnoty a sociálne správanie, formujeme motívy a charakter.

Sociálne vzťahy – spoločenské vzťahy, ktoré vznikajú medzi ľuďmi v procese ich činnosti; zahŕňajú vzťahy politické, ekonomické, právne a mravné.

Sociálna služba¹ – je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- f) zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.

Sociálne služby a sociálna pomoc sú súborom činností, ktoré občanovi poskytujú pomoc v nepriaznivej sociálnej situácii a ochranu pred sociálnym vylúčením. Pomáhajú zabezpečiť základné životné podmienky, nadobudnúť sociálnu stabilitu a obnoviť sociálnu nezávislosť a suverenitu. Tieto služby a pomoc sú poskytované verejnou správou (štát, samospráva) súkromnými poskytovateľmi (občianske združenia, neziskové organizácie, cirkevné organizácie atď.)

Sociálne služby môžeme rozdeliť podľa miesta pôsobenia na:

- terénne sociálne služby, ktoré sú poskytované v prirodzenom prostredí občana/klienta, čiže v jeho domácnosti, napr. opatrovateľská služba, terénna sociálna práca,
- ambulantné sociálne služby, ktoré sú poskytované priamo v komunite, kde občan žije, napr. sociálne poradenstvo, denné centrá, komunitné centrum atď.,
- pobytové sociálne služby, ktoré sú poskytované v pobytových zariadeniach a občan v nich dlhodobo žije, napr. domovy sociálnych služieb, zariadenia pre seniorov atď.

Štandardy kvality sociálnych služieb – pod štandardami kvality sociálnych služieb sa rozumie súbor kritérií, ktoré umožňujú rozpoznať úroveň kvality poskytovaných sociálnych služieb v oblasti procedurálnej, personálnej a prevádzkovej.

Nepriaznivá sociálna situácia – je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy:

- a) z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- b) pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok alebo návykových škodlivých činností,
- c) pre ohrozenie jej vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do siedmich rokov veku,
- d) pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- e) z dôvodu, že dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok podľa osobitného predpisu (ďalej len „dôchodkový vek“),
- f) pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,

¹ § 2 zák.č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov

- g) pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo, ak sa stala obeťou správania iných fyzických osôb, alebo
- h) pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- i) z dôvodu straty bývania alebo ohrozenia stratou bývania.

Sociálna nerovnosť – charakterizuje situáciu, v ktorej členovia spoločnosti disponujú rôznym množstvom bohatstva, prestíže či moci. Keď postavíme systém sociálnych nerovností do hierarchie skupín, hovoríme o tzv. stratifikácii, čo je usporiadané zoradenie celých skupín ľudí, ktorí opakovane dosahujú rozdielne ekonomické odmeny a rozdielny prístup k moci v spoločnosti.

Typy sociálnych nerovností:

- príjmová nerovnosť, nerovnosť bohatstva,
- nerovnosť v spotrebe a životnom štýle,
- statusová nerovnosť,
- nerovnosť v schopnostiach, vo vzdelaní a v prístupe k vzdelaniu,
- nerovnosť na trhu práce,
- nerovnosť životných podmienok a ich riziká.

V súčasnej spoločnosti majú najvyšší sociálny status tí ľudia, ktorí majú najväčšie množstvo peňazí.

Chudoba – označuje sociálny status človeka vyznačujúci sa hmotným nedostatkom. Označuje osoby, rodiny alebo skupiny osôb, ktorých zdroje (materiálne, kultúrne a sociálne) sú natoľko limitované, že ich vylučujú z minimálne akceptovaného životného štýlu štátov, v ktorých žijú.

Absolútna chudoba je spojená s fyziologickým prežitím, teda s uspokojením základných potrieb prežitia.

Relatívna chudoba je spojená s priemernou životnou úrovňou obyvateľstva danej krajiny, ku ktorej chudobní nemajú prístup. Týka sa životného štýlu prijatého v danej spoločnosti a je spojená so vzdelaním, s kvalifikáciou, so zdravotnými návykmi, s rodinným zázemím a pod.

Analýza sociálnych potrieb obyvateľstva – je základná odborná metóda na získanie vstupných údajov pre komunitné plánovanie. Slúži na zistenie základných demografických informácií, sociálnych problémov, ale aj zdrojov, ktoré sa nachádzajú v danej komunite.

Sociálno-patologické javy – sú javy, ktoré sú všeobecne spoločensky nežiaduce a nenormálne. Patria sem rôzne formy deviantného a nespoločenského správania.

Sociálnoprávna ochrana – je činnosť na ochranu práv a právom chránených záujmov občanov.

Sociálna prevencia – je odborná činnosť na predchádzanie a na zabráňovanie príčinám vzniku, prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu alebo sociálneho vývinu občana. Formy prevencie sú: vyhľadávacia, sanačná, rehabilitačná, resocializačná a vzdelávacia činnosť.

Krízová intervencia – je špecializovaná pomoc osobám, ktoré sa ocitli v kríze. Ide hlavne o zásah na úrovni rodiny, sociálnu intervenciu a v nutných prípadoch aj intervenciu psychofarmakologickú, ktorá môže byť spojená s krátkodobou hospitalizáciou. Základom krízovej intervencie je, že musí byť okamžitá, aktívna, ľahko dosiahnuteľná.

Sanácia – je odborná činnosť, ktorej cieľom je náprava alebo ozdravovanie neželateľných, nezdravých pomerov a podmienok sociálneho prostredia občana/klienta.

Sociálne poradenstvo – je odborná činnosť zameraná na zistenie rozsahu a charakteru sociálnej núdze a sociálnych problémov, na zistenie príčin jej vzniku, na poskytnutie informácií

o možnostiach riešenia sociálnej núdze a sociálnych problémov a na usmernenie občana pri voľbe a uplatňovaní foriem sociálnej pomoci a sociálnych služieb.

Sociálna inklúzia (začleňovanie) – vyžaduje komplexný, viacdimenzionálny a najmä jednotný prístup v rôznych oblastiach politik. Ich základným cieľom je podporovať sociálne začleňovanie znevýhodnených alebo vylúčených osôb, podporovať rovnosť príležitostí, uspokojovať sociálne potreby ľudí prostredníctvom aktívnych a preventívnych opatrení sociálnej inklúzie, a celkovo posilňovať rast zamestnanosti, sociálnu súdržnosť a udržateľný rozvoj.

Sociálna exklúzia (vyčlenenie) – je proces, v ktorom sú určití jednotlivci vtlačaní na okraj spoločnosti a nemajú dostatok alebo žiadne možnosti plne sa v nej realizovať. Stáva sa tak z rôznych dôvodov, najmä z nedostatku vlastných základných kompetencií alebo v dôsledku diskriminácie. Toto ich vzdďaľuje až izoluje od zamestnania, príjmu a príležitosti vzdelávania. Majú veľmi obmedzený prístup k rozhodovacím orgánom, ako aj sociálnym a komunitným sieťam a aktivitám. Sociálna exklúzia fakticky znamená život v chudobe, bez účasti na trhu práce (u mladých ľudí bez účasti na systematickom vzdelávaní), bez primeraného bývania, bez dostatočného príjmu, obvykle v izolácii, či v malej skupine podobne deprivovaných ľudí pohybujúcich sa na okraji spoločnosti.

Sociálne prispôsobenie – sociálna integrácia; akceptovanie a rešpektovanie sociálnych hodnôt a sociálnych noriem v integrácii s inými ľuďmi. Pod integráciou rozumieme komplexný proces vyrovnávania príležitostí osobám v nepriaznivej sociálnej situácii a umožnenie prístupu k bežným podmienkam života. Ovplyvňuje medziludské vzťahy a rovnako aj identitu jednotlivcov. Je potrebná tam, kde do kontaktu prichádzajú odlišné javy, situácie, postoje či aktivity. Integrácia je jedným z nástrojov, ktoré pomáhajú tieto rozdiely prekonávať.

2.2 Teória komunitného plánovania

„Komunita je miesto, kde človek môže získavať emocionálnu podporu, ocenenie a praktickú pomoc v každodennom živote“ (Hartl, 1997 in Matoušek, 2003, s. 253). Záujmy a potreby členov danej komunity sa môžu líšiť. Ľudia môžu o svojich potrebách a záujmoch diskutovať, informovať sa o možných zdrojoch ich naplnenia a spoločne hľadať kompromisné riešenia, ktoré by čiastočne vyhovovali všetkým.

Plánovanie označuje proces, v rámci ktorého sa komunita chce dostať zo súčasnej situácie do budúcnosti, ktorá by lepšie vyhovovala obyvateľom/členom komunity.

Komunitné plánovanie je plánovanie budúcnosti s účasťou a zainteresovaním komunity. Komunitné plánovanie umožňuje spracovávať rozvojové programy verejného života a výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je metóda, pomocou ktorej môžeme plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám občanov. Predstavuje otvorený aktívny proces zisťovania potrieb, zdrojov a hľadanie najlepšieho riešenia v oblasti sociálnych služieb.

Účastníci komunitného plánovania

Princíp komunitného plánovania predpokladá zapojenie a úzku spoluprácu troch subjektov:

- zadávateľov/objednávateľov sociálnych služieb
- poskytovateľov sociálnych služieb
- prijímateľov/užívateľov sociálnych služieb.

Zadávatelia sociálnych služieb sú tí, ktorým zákon ukladá zabezpečiť sociálne služby pre obyvateľov územia, ktoré spravujú. V systéme verejnej správy na Slovensku sú to obce a vyššie

územné celky. Popitom úlohou VÚC je aj koordinovať a dopĺňať činnosť miest a obcí tak, aby sa vytvorila efektívna a hospodárna sieť služieb pre všetkých obyvateľov kraja.

Poskytovatelia sociálnych služieb môžu byť obce, VÚC, fyzické osoby, podnikateľské subjekty, súkromné neziskové organizácie, organizácie zriadené obcou, organizácie zriadené samosprávnym krajom, organizácie zriadené štátom. Všetci poskytovatelia majú pri komunitnom plánovaní rovnaké postavenie, ich ciele a zámery majú rovnakú váhu.

Prijímatelia sociálnych služieb sú ľudia – obyvatelia obce v nepriaznivej sociálnej situácii, pre ktorých sú sociálne služby určené. Sú to rovnako tí, ktorí už služby dostávajú ako aj tí, ktorí na ne čakajú. Ciele a zámery užívateľov majú pri komunitnom plánovaní rovnakú váhu ako ciele a zámery zadávateľov a poskytovateľov.

Ďalšie organizácie – pri príprave komunitného plánu sú oslovené a vyzvané k spolupráci miestne organizácie aj záujmové skupiny, ktorých sa poskytovanie sociálnych služieb dotýka a tiež občianske iniciatívy a etnické skupiny.

Verejnosť – verejnosť má byť priebežne zoznamovaná so zámermi, cieľmi a výsledkami komunitného plánu.

Fázy komunitného plánovania

Komunitné plánovanie sociálnych služieb prebieha v nasledovných fázach:

1. Príprava prostredia
2. Vytvorenie riadiacej štruktúry pre komunitné plánovanie
3. Porozumenie problémom v komunite
4. Návrh rozvoja sociálnych služieb
5. Stratégia rozvoja sociálnych služieb
6. Realizácia, vyhodnocovanie, aktualizácia komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb.

2.3 Legislatíva a stratégia komunitného plánovania

Koncepcia sociálnych služieb vychádza zo základných strategických dokumentov vypracovaných na národnej a regionálnej úrovni a z platnej legislatívy pre sociálnu oblasť.

V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení podľa § 3 obyvatelia obce majú právo požadovať súčinnosť obce pri ochrane osoby, majetku, rodiny v obci, pomoci v čase núdze a podľa § 4 ods. 3, písmena j. má obec povinnosť vypracovať koncepciu rozvoja jednotlivých oblastí života.

V oblasti sociálnych služieb pôsobnosť obce definuje § 80 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), podľa ktorého obec vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode a utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja. Zároveň je správnym orgánom v konaniach o:

1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13 zákona.

V oblasti sociálnych služieb obec:

- vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:

1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
3. opatrovateľskej služby,
4. prepravnej služby,
5. odľahčovacej služby,
6. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
7. terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
 - poskytuje základné sociálne poradenstvo,
 - môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
 - uzatvára zmluvu:
 1. o poskytovaní sociálnej služby,
 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
 - zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
 - môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
 - môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 8 písm. a) a § 78aa ods. 5 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,
 - poskytuje podľa § 75 ods. 1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
 - môže poskytovať podľa § 75 ods. 6 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
 - môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
 - kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
 - ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
 - vedie evidenciu:
 1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
 2. rozhodnutí
 3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
 - vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
 - poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
 - uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
 - môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku,
 - vydáva písomné vyjadrenia podľa § 83 ods. 8.

Obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe „Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020“ vypracovaných MPSVR SR (2014), v súlade so

„Stratégiou deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike“ (2011), aby sa sociálne služby stávali neoddeliteľnou súčasťou plnenia cieľov „Stratégie Európa 2020“.

Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb do roku 2020 sú:

- zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity,
- podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť,
- podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvalé v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb.

Medzi ďalšie dôležité národné dokumenty v sociálnej oblasti patria: Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020, Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020, Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 – 2030 a Národný akčný plán na elimináciu a prevenciu násilia na ženách 2014 – 2019.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Marcelová je v súlade s „Územným plánom obce Marcelová“ a „Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová na roky 2016 – 2022“.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová na roky 2016 – 2022

(zverejnený na stránke www.marcelova.sk)

Základným strategickým dokumentom pre hospodársky a sociálny rozvoj obce Marcelová je „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová na roky 2016 – 2022“. Je to „....program cielených opatrení na stimuláciu ekonomického a sociálneho rozvoja obce, ktorého cieľom je navrhnuť systematickú a funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pri rešpektovaní globálnych cieľov regionálneho rozvoja, resp. štátnej regionálnej politiky.“

Zdravotníctvo, sociálne služby

Priamo v riešenom území sa zabezpečujú základné zdravotnícke služby v zdravotnom stredisku, kde je zabezpečená ordinácia 2 všeobecných lekárov pre dospelých, zubného lekára detského lekára, občas gynekológa a alergológa. Komplexnejšie zdravotnícke služby sú zabezpečené v obvodom/okresnom meste Komárno. V obci sa nachádza aj 1 lekárň.

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Tieto služby a pomoc sú poskytované verejnou správou (štát, samospráva) a súkromnými poskytovateľmi (občianske združenia, neziskové organizácie, cirkevné organizácie atď.).

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb.

3 ANALÝZA DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV A SOCIÁLNEJ SITUÁCIE

Obyvateľstvo je hybnou silou rozvoja obce, pretože rozvoj ovplyvňuje viacerými formami. Produktívne obyvateľstvo vstupuje do ekonomického rozvoja ponukou práce. Spotrebou tovarov a služieb vytvára priestor pre podnikanie a nakoniec pôsobením v samosprávnych orgánoch, či dobrovoľných združeniach tiež ovplyvňuje všestranný rozvoj obce.

Najvyšší počet obyvateľov (3910) obec dosiahla v 80-ych rokoch 20. storočia, potom nastal mierny pokles v počte obyvateľov. K 31.12.2017 v obci bývalo 3865 osôb.

Predpoklad vývoja obyvateľov obce pre výhľadové obdobie sa vychádza z nasledujúcich cieľov:

- zmeniť nepriaznivý vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva obce,
- vytvoriť podmienky pre stabilizáciu a postupný nárast počtu obyvateľov obce,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít v obci.

Podľa priemerného veku obyvateľstva obec vykazuje mierne lepšie hodnoty, než je celoštátny priemer, hodnota tohto ukazovateľa svedčí o silnej váhe obyvateľov v produktívnom veku: priemerný vek obyvateľstva obce je 40,17 rokov, kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa je 40,4 rokov.

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore sa očakáva stabilizácia počtu obyvateľstva.

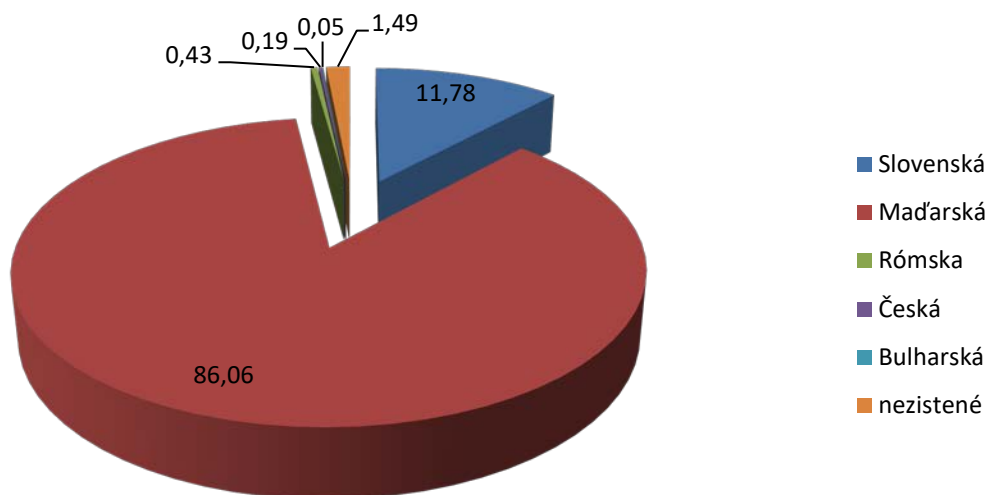
Demografické údaje:

Počet obyvateľov k 31.12.2017: **3865**

Zloženie obyvateľstva podľa vekových kategórií	
Deti od 0 do 6 rokov	280
Od 6 do 18 rokov	435
Produktívny vek: od 18 do 62 r.	2544
Obyvatelia od 62 r. veku	606
Spolu	3865

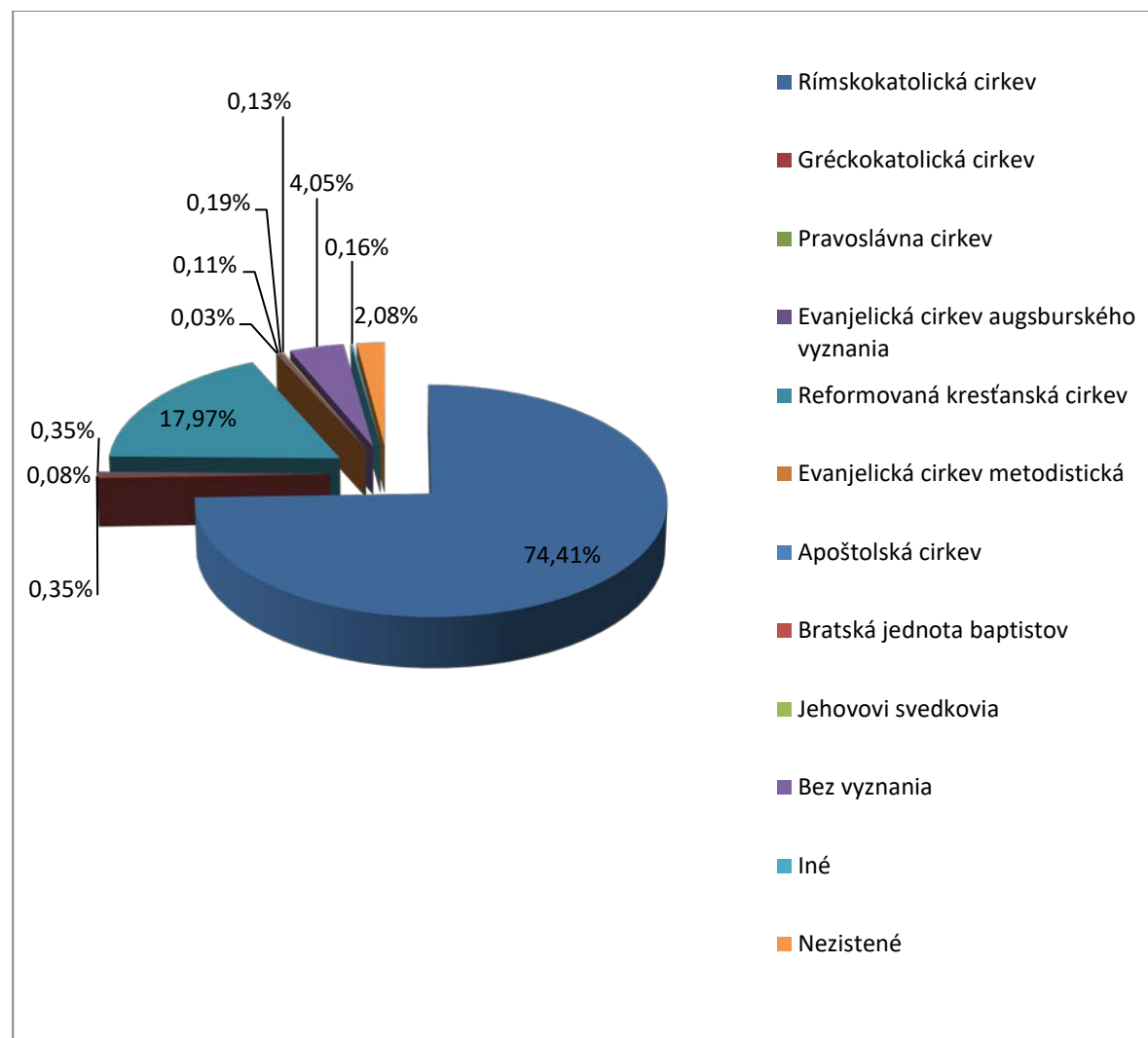
- Priemerný vek obyvateľstva: 40,17 rokov.
- Vek najstaršieho občana : 96 rokov.

(zdroj: Obecný úrad, 2018)

Národnostné zloženie obyvateľstva

(zdroj: ŠÚSR, SOBD 2011)

Z hľadiska národnostného zloženia obyvateľstvo obce je heterogénne. Podľa SOBD 2011 86,06% obyvateľstva obce sa hlásilo k maďarskej národnosti, kým 11,78% k slovenskej národnosti. Podľa SOBD 2011 v obci bývalo 16 obyvateľov rómskej národnosti, avšak ich reálny počet je výrazne vyšší: v riešenom území býva vyše 600 Rómov – tvoria cca 16% populácie obce.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania (Zdroj: ŠÚSR, SOBD 2011)

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov. Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji.

Vývoj počtu obyvateľstva

(Zdroj:: Obecný úrad, 2018, ŠÚSR, SODB 1950-2017)

Rok	Počet obyvateľov
1950	3168
1961	3725
1970	3890
1980	3910
1991	3792
2001	3795
2002	3770
2003	3789
2004	3795
2005	3813
2006	3826
2007	3858
2008	3860
2009	3885
2010	3862
2011	3840
2012	3842
2013	3866
2014	3845
2015	3779
2016	3810
2017	3865

Ekonomická a sociálna situácia obyvateľov obce sa nevyhnutne odráža na spoločenskom vedomí i správaní. Zmenená životná situácia má vplyv na hodnotenie prebiehajúcich zmien a utvára novú spoločenskú klímu vrátane populačnej.

V období transformácie vzrástli príjmové a sociálne rozdiely - diferencovali sa možnosti získania bytu, objavili sa ohrozenia a obavy zo straty zamestnania, čo v konečnom dôsledku viedlo a vedie k diferencovanému prístupu k takým rozhodnutiam, ako je uzatvorenie manželstva, založenie rodiny a počet detí.

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

Prirodzený pohyb obyvateľstva

Populácia obce má priemernú úroveň pôrodnosti – v období 2003-2017 miera natality bola pomerne na úrovni celoštátneho priemeru.

Vývoj počtu narodených v obci v období 2003-2017

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet narodených v priebehu roka	38	27	32	36	26	46	38	32	41	48	29	41	34	49	39

(zdroj: Obecný úrad, 2018)

Vývoj počtu zomretých v obci v období 2003-2017

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2011	2013	2014	2015	2016	2017
Počet úmrtí v priebehu roka	35	37	39	47	47	34	43	43	34	53	34	45	36	39	42

(zdroj: Obecný úrad, 2018)

V období 2003 - 2017 miera úmrtnosti v obci bola mierne nad celoštátnym priemerom. Táto nepriaznivá vysoká úmrtnosť je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a silne starnúca populácia. V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v mikropriestore obce dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca. V riešenom regióne vysoká je aj úmrtnosť na nádorové ochorenia, na ochorenia dýchacej a tráviacej sústavy, na cievne choroby mozgu.

Rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých indikuje prirodzený úbytok obyvateľstva v obci (v období 2003-2017 počet narodených bol 556, kým počet zomretých bol 608), čo zapríčiňuje viac faktorov. Okrem špecifickej úmrtnosti a pôrodnosti obyvateľov maďarskej národnosti sa medzi dôvody uvádza zhoršenie podmienok pre založenie rodiny, diferenciacia životných stratégií a orientácií mladých ľudí (sobáš prestal byť jedinou cestou osamostatnenia sa od rodičovskej rodiny) a emigrácia mladých ľudí do rozvojových pólů.

V budúcich 10 rokoch na základe prirodzeného vývoja bez vplyvu migračného salda (kladného alebo záporného) celkový počet obyvateľov obce bude mierne klesať.

Podiel populácie v predproduktívnom (veková skupina 0-14), produktívnom (muži 15-59, ženy 15-54) a poproduktívnom (muži nad 60, ženy nad 55) veku na celkovej populácii obce je nepriaznivejší ako celoštátny trend. Práve všeobecné starnutie obyvateľov obce si vyžaduje adekvátne zaobchádzanie so staršími ľuďmi, a to vybudovaním dostupnej a spoľahlivej siete kvalitných sociálnych služieb.

Prehľad vybraných ukazovateľov vekovej štruktúry obyvateľstva

	Marcelová		
Podiel obyvateľstva	Muži	Ženy	Spolu
0 - 5	6,9	4,4	5,6
6 - 14	9,9	9,2	9,6
Produktívny	74,0	71,7	72,8
Poproduktívny	9,2	14,7	12,0
Priemerný vek	36,61	40,34	38,52

(zdroj: ŠÚSR, SODB 2011)

Stredná dĺžka života vyjadruje očakávanú dĺžku života pri narodení jedinca pri zohľadnení počtu úmrtí vo všetkých vekových kategóriách. Obec (ako i jej mikropriestor) v porovnaní so SR dosahuje nižšiu strednú dĺžku života ako u mužov tak aj u žien.

Stredná dĺžka života pri narodení na rôznych regionálnych úrovniach

Územie	Muži - rok	Ženy - rok
Okres Komárno	71,52	78,76
Nitriansky kraj	72,62	79,77
SR	73,70	80,40

(zdroj: <http://www.infostat.sk/vdc/sk/index.php>, 2016)

Nekoordinovaná exploatacia prírodných zdrojov, znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy, dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobuje prenikanie cudzorodých látok do prostredia a tým do potravinového reťazca. Nedomyslené sceľovanie pozemkov a nie vždy odborne vyriešené odvodnenie v synergii s vyššie menovanými negatívnymi javmi podmieňujú celkové zhoršenie stavu prostredia, čo má nepriaznivý dopad na genofond rastlín a živočíchov. To všetko prispieva k celkovému zníženiu kvality štruktúry krajiny a ekosystémov a vo svojich dôsledkoch negatívne ovplyvňuje vek a zdravotný stav ľudskej populácie v tomto regióne.

Populačný vývoj ovplyvňuje aj ďalší významný demografický ukazovateľ – potratovosť, na ktorom má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien. Index potratovosti v mikropriestore obce (v obvode/okrese Komárno) je vyšší než celoštátny priemer. Počet živonarodených s vrodenuou chybou v záujmovom regióne je tiež nad celoštátnym priemerom.

Mechanický pohyb obyvateľstva

Priestorová a sociálna mobilita obyvateľstva navzájom od seba závisia. Zmena sociálnej štruktúry vyvoláva priestorové pohyby obyvateľstva. Rozvoj priemyslu a terciárnych aktivít a ich lokalizácia predovšetkým v mestských sídlach vyvolali rozsiahle presuny obyvateľstva do miest – migrácia občanov obce v podstate odráža rozdiely medzi okolitými sídlami v sociálnych a ekonomických podmienkach života ľudí.

Z priestorového hodnotenia dochádzky do zamestnania rozhodujúca zložka pracovnej sily je zamestnaná v Komárne a v susednom Maďarsku. Podľa SODB 2011 1305 osôb, t.j. 65,48% ekonomicky aktívnych obyvateľov obce malo svoje pracovisko v inej obci. V členení podľa pohlavia bola dochádzka žien do zamestnania mimo obce nižšia ako mužov, čo je spôsobené hlavne tým, že ženy vzhľadom na svoje materské povinnosti sú menej mobilné. V odvetvovej štruktúre hospodárstva najvyšší odchod za prácou majú priemyselná výroba a služby. Najnižší odchod za prácou je v poľnohospodárstve.

Migrácia obyvateľstva je taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Pri tomto pohybe vznikajú významné zmeny v priestorovom rozmiestnení pracovnej sily. Tá je však do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. 65,4% obyvateľov obce sa narodilo v obci súčasného bydliska.

Vývoj počtu prisťahovaných do obce v období 2003-2017

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet prisťahovaných v priebehu roka	58	63	57	69	72	59	46	21	24	40	46	45	18	35	39

(zdroj: Obecný úrad, 2018)

Vývoj počtu odsťahovaných z obce v období 2003-2017

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet odhlásených v priebehu roka	42	47	32	45	35	68	38	43	55	33	48	34	49	33	40

(zdroj: Obecný úrad, 2018)

V období 2003-2017 do obce sa prisťahovalo 692 osôb, pričom v tom istom období z obce sa odsťahovalo 642 osôb. Tieto údaje svedčia o miernom migračnom prírastku obyvateľstva v riešenom území (migračný prírastok 50 osôb), čo vyvolal záujem ľudí bývať v obci s dobrými životnými podmienkami v blízkosti hospodárskej osi Győr - Veľký Meder -Dunajská Streda - Bratislava. Treba však konštatovať aj to, že v posledných rokoch sa do obce prisťahovalo viac mnohohodetných rodín etnickej menšiny.

Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva

Táto mobilita zahŕňa presuny obyvateľstva medzi jednotlivými sociálnymi skupinami. Výsledkom tohto pohybu sú zmeny v štruktúre obyvateľstva podľa ekonomických a kultúrnych znakov.

Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	101	69	170	78
Lesníctvo a ťažba dreva	7	3	10	5
Dobývanie kovových rúd	3	5	8	6
Pomocné činnosti pri ťažbe	0	0	0	0
Výroba potravín	17	39	56	36
Výroba nápojov	7	4	11	9
Výroba textilu	4	3	7	2
Výroba odevov	5	10	15	5
Výroba kože a kožených výrobkov	15	57	72	58
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku;	17	5	22	11
Výroba papiera a papierových výrobkov	0	0	0	0
Tlač a reprodukcia záznamových médií	5	3	8	5
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	1	2	3	0
Výroba chemikálií a chemických produktov	4	2	6	3
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceut. prípravkov	0	2	2	2
Výroba výrobkov z gumy a plastu	16	8	24	15
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	10	5	15	5
Výroba a spracovanie kovov	3	3	6	3
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	36	8	44	26
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	70	106	176	140
Výroba elektrických zariadení	12	9	21	14
Výroba strojov a zariadení i. n.	17	5	22	14
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	13	13	26	8
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	20	1	21	16
Výroba nábytku	14	7	21	16

Iná výroba	2	2	4	2
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	13	2	15	14
Dodávka elektriny, plynu, par a studeného vzduchu	8	4	12	7
Zber, úprava a dodávka vody	6	0	6	3
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	2	3	5	2
Výstavba budov	22	5	27	13
Inžinierske stavby	7	1	8	6
Špecializované stavebné práce	77	9	86	65
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	20	3	23	17
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	124	57	181	134
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	44	89	133	98
Pozemná doprava a doprava potrubím	47	17	64	44
Vodná doprava	3	0	3	2
Skladové a pomocné činnosti v doprave	18	10	28	20
Poštové služby a služby kuriérov	2	12	14	8
Ubytovanie	7	5	12	9
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	15	21	36	29
Nakladateľské činnosti	1	1	2	1
Výroba filmov, videozáznamov a televíznych programov, príprava a	0	0	0	0
Činnosti pre rozhlasové a televízne vysielenie	1	0	1	1
Telekomunikácie	3	2	5	4
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	3	1	4	2
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	5	4	9	6
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného	2	8	10	7
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	2	1	3	2
Činnosti v oblasti nehnuteľností	2	2	4	3
Právne a účtovnícke činnosti	6	9	15	12
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	5	2	7	4
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	5	3	8	4
Vedecký výskum a vývoj	1	0	1	1
Reklama a prieskum trhu	2	1	3	2
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	4	2	6	3
Veterinárne činnosti	1	0	1	0
Prenájom a lízing	4	1	5	4
Sprostredkovanie práce	9	9	18	12
Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a	0	5	5	4
Bezpečnostné a pátracie služby	7	1	8	7
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	3	3	6	2
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	5	3	8	3
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	56	40	96	73
Vzdelávanie	26	76	102	72
Zdravotníctvo	19	28	47	36
Starostlivosť v bytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	6	1	7	7
Sociálna práca bez ubytovania	0	8	8	6
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	2	3	5	3
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	1	0	1	1
Činnosti herní a stávkových kancelárií	3	0	3	1
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	2	2	4	2
Činnosti členských organizácií	5	4	9	7
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	2	1	3	3
Ostatné osobné služby	1	9	10	6
Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení	1	0	1	1
Zamestnávateľ v zahraničí	0	0	0	0
Nezistené	76	69	145	53
Spolu	1085	908	1993	1305

(zdroj: ŠÚSR, SODB 2011)

Za posledných 10 rokov došlo k úbytku pracovných príležitostí v mnohých sektoroch hospodárstva mikroregiónu obce, v najväčšej miere v nosných výrobných odvetviach riešeného územia – v pôdohospodárstve a priemysle. Súčasnú zamestnanosť v obci (i jej mikropriestore) ovplyvňuje okrem kvalitných agroproduktčných prírodných podmienok najmä proces privatizácie hospodárstva, stav a rozvoj malého a stredného podnikania a priemyselné parky v susednom Maďarsku ako aj v Nitrianskom kraji.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala vo veľmi priaznivých prírodných podmienkach. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulom desaťročí mierne klesol počet pracovníkov v tomto odvetví, avšak v čase SODB 2011 ešte 170 osôb stále pracovalo v primárnom sektore, t.j. 8,53% ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracovalo v poľnohospodárstve a súvisiacich službách (celkový počet EA k SODB 2011 bol 1993). Priemyselná výroba bezprostredného okolia obce zažila veľmi ťažké chvíle v období transformácie – tvorba nových pracovných miest v tomto odvetví v obvode/okrese Komárno je stále ešte nízka.

Školské vzdelanie je výrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti. Je jedným z činiteľov ovplyvňujúcich životnú úroveň a podmieňujúcich úspešný rozvoj národného hospodárstva vo všetkých jeho oblastiach.

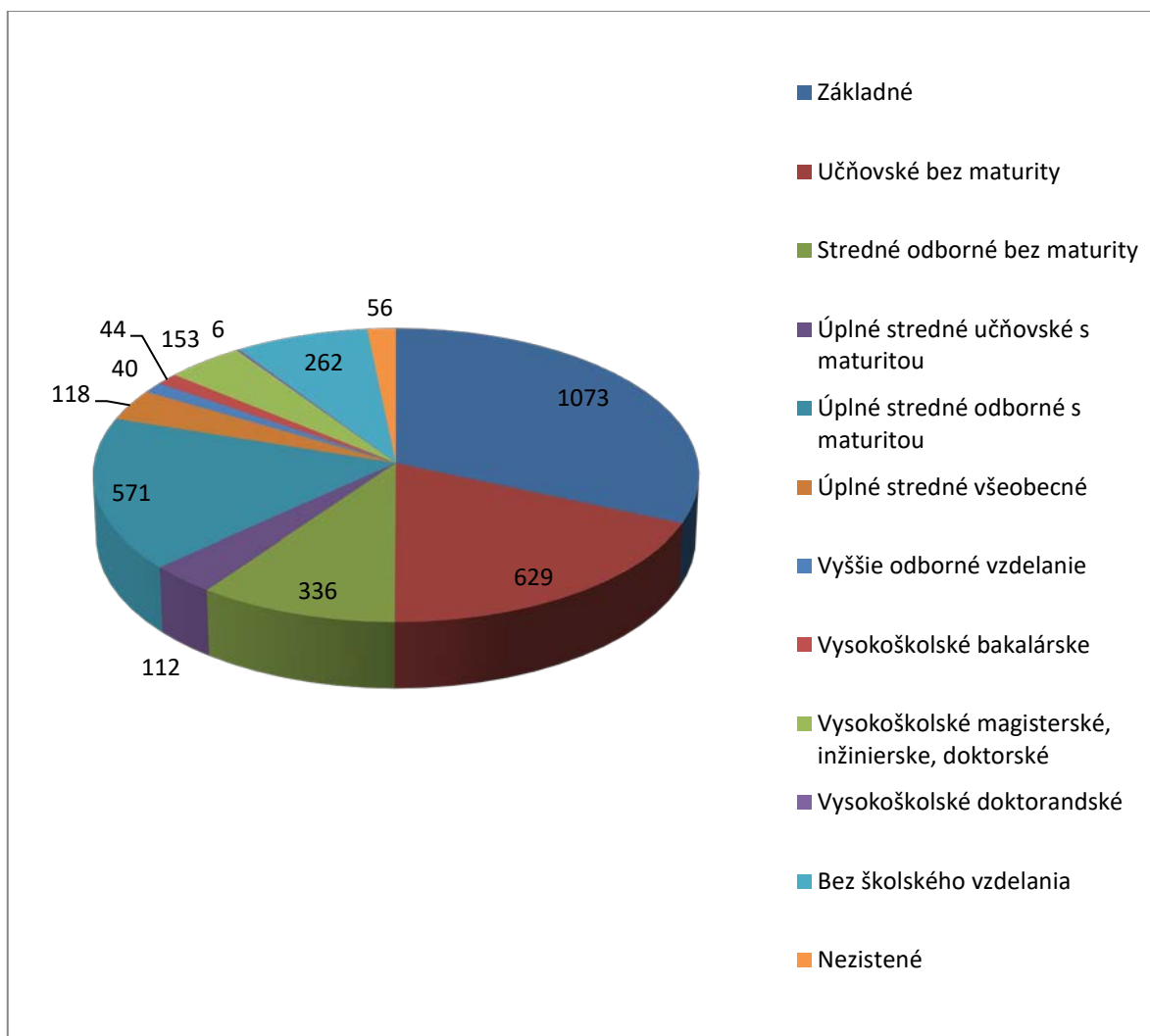
Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu
Základné	388	685	1073
Učňovské (bez maturity)	436	193	629
Stredné odborné (bez maturity)	199	137	336
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	67	45	112
Úplné stredné odborné (s maturitou)	249	322	571
Úplné stredné všeobecné	36	82	118
Vyššie odborné vzdelanie	20	20	40
Vysokoškolské bakalárske	14	30	44
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	70	83	153
Vysokoškolské doktorandské	1	5	6
Vysokoškolské spolu	85	118	203
Študijný odbor			
prírodné vedy	4	8	12
technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo,	20	10	30
technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva,	6	8	14
poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	14	4	18
zdravotníctvo	4	2	6
spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a	20	34	54
spoločenské vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedag.	11	48	59
vedy a náuky o kultúre a umení	0	0	0
vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	1	0	1
nezistený	5	4	9
Bez školského vzdelania	79	183	262
Nezistené	15	41	56
Úhm	1574	1826	3400

(zdroj: ŠÚSR, SODB 2011)

Z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva obec (ako aj celý obvod/okres Komárno) vykazuje nízku vzdelanostnú úroveň. Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva je dôsledkom viacerých faktorov: rurálny charakter územia (čo sa všeobecne vyznačuje podpriemernou vzdelanostnou štruktúrou, študovanie nie je rodinným príkladom), nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva obce (vysoký podiel osôb v poproduktívnom veku, ktorí majú väčšinou len základné vzdelanie).

V štruktúre školského vzdelania na úrovni obce a Slovenska sú veľké rozdiely. Index vzdelanosti obyvateľov obce Marcelová dosahuje len polovicu celoštátneho priemeru.

Bývajúce obyvateľstvo podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

(zdroj: ŠÚSR SODB, 2011)

Potreby našej ekonomiky a štruktúrne zmeny v technike, technológii a medzi odvetviami vyvolali analogické zmeny v sociálnej štruktúre ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

V období od roku 2000 vzrástol podiel podnikateľov, avšak sa znížil podiel družstevných poľnohospodárov. Podnikateľská aktivita v obci (ako aj v jej mikropriestore) je na priemernej úrovni – 8,1% ekonomicky aktívneho obyvateľstva vykonáva podnikateľskú aktivitu bez zamestnanca a 3,2% ekonomicky aktívneho obyv. je podnikateľom so zamestnancami (celoslovenský priemer prvého ukazovateľa je 9,6%, celoslovenský priemer druhého ukazovateľa je 2,7%). Relatívne vysoký podiel podnikateľov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva zdôvodňuje hlavne nedostatok pracovných možností v obci (i v jej mikropriestore) – veľa ľudí sa začalo podnikať z núdze.

Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa spoločenskej skupiny a podľa pohlavia

Obec	Zamestnanec pracujúci za mzdu, plat, iný druh odmeny		Členovia družstiev	Podnikatelia		Ostatní a nezistení	Ekonomicky aktívni
	zamestnanci	vypomáhajúci (neplatení)		bez zamestnancov	so zamestnancami		
		členovia domácností v rodinných podnikoch					

Muži	673	1	4	125	49	233	1085
Ženy	624	5	9	37	14	219	908
Spolu	1297	6	11	162	63	452	1993
v %	65,1	0,3	0,6	8,1	3,2	22,7	100

(zdroj: ŠÚSR, SODB 2011)

Nezamestnanosť

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov a nízka reštrukturalizácia ekonomickej základne vyvolali aj v záujmovom regióne silný tlak na trh práce – miera nezamestnanosti v širšom okolí obce, v obvode/okrese Komárno dlhodobo bola nad úrovňou celoštátneho priemeru. Od roku 2016 sa však v obci postupne znižuje nezamestnanosť.

K 31.12.2017 v obci bolo 190 nezamestnaných osôb (z toho 106 žien), tzn. cca 9,5 %-nú mieru nezamestnanosti, čo je výrazne vyššia než celoslovenská realita. V tom čase okres Komárno dosiahol mieru nezamestnanosti 5,24 %, Nitriansky kraj 4,05 %, ktoré výsledky sú lepšie ako celoštátne (5,94 %).

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním. Nízky stupeň vzdelania predstavuje hlavnú prekážku pri uplatnení sa na trhu práce. Vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním svedčí o štrukturálnych zmenách v dopyte po práci a jeho orientácii na kvalifikovanú a kvalifikačne flexibilnú pracovnú silu.

Obyvateľstvo obce Marcelová je považované za stredne ekonomicky aktívne.

V rokoch 2013-2017 vývoj nezamestnanosti bol nasledovný podľa štatistiky ÚPSVR:

Rok	JAN	FEBR	MAR	APRÍL	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
2013	627	618	603	599	574	575	566	567	560	560	570	578
2014	586	560	556	543	525	534	528	474	493	509	535	547
2015	565	567	554	541	535	526	517	508	510	499	497	499
2016	478	467	452	414	394	386	391	387	392	358	334	353
2017	334	329	310	261	227	189	172	178	184	186	182	190

(Zdroj: ÚPSVaR Komárno, 2018, http://www.upsvar.sk/statistiky.html?page_id=1247)

Mzdy

Jedným z najdôležitejších ukazovateľov vyspelosti regiónov je cena práce. Cena práce je nemotivačným faktorom z pozície zamestnávateľa, ak je jej rast rýchlejší než rast produktivity práce.

V roku 2017 priemerná mesačná mzda v SR bola 954 EUR (v Nitrianskom kraji bola 910 EUR – v rámci kraja v okrese Komárno bola priemerná mzda najnižšia). Nízka úroveň nominálnej mzdy v záujmovom regióne - priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v okrese Komárno bola nižšia cca o 200 Eur ako priemer v SR - je odrazom faktorov, ako nemoderná štruktúra hospodárstva (v regióne dlhodobo dominovalo poľnohospodárstvo), nízka kvalifikačná štruktúra obyvateľov regiónu.

Ľudia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia

Najpočetnejšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú starší obyvatelia, ktorí sú poberateľmi starobných dôchodkov (výraznejšie vyššie vekové kategórie) a zdravotne, zmyslovo a duševne postihnutí občania. Títo občania sú v prevažnej miere poberateľmi invalidných dôchodkov. V budúcom období možno predpokladať zvýšený záujem občanov o sociálne služby, keďže dochádza k starnutiu populácie, čo predstavuje celoeurópsky trend.

Ďalšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú nezamestnaní, napriek výraznému poklesu ich počtu a oživeniu hospodárskeho rastu štátu. Ide aj o občanov, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú iba príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce.

V najbližších rokoch bude potrebné sústrediť pozornosť aj na nezamestnaných vo vekových skupinách nad 50 rokov, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia, lebo väčšinou majú nízku adaptabilitu na meniace sa požiadavky pracovného trhu a majú zväčša nevyhovujúcu kvalifikáciu, čoho dôsledok je ich nízka atraktivita pre zamestnávateľa (majú malú šancu uplatniť sa na trhu práce).

Ďalšou významnou skupinou ľudí, ktorých možno zaradiť medzi ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia, sú deti odkázané na pomoc cudzích, mládež po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy.

Do menšej skupiny ohrozených patria osamelí rodičia s deťmi a mnohohdetné rodiny.

V Marcelovej najproblémovnejšiu skupinu z hľadiska sociálneho vylúčenia tvoria príslušníci marginalizovanej rómskej komunity, ktorí sa vyznačujú úplným sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bývania, dlhodobej nezamestnanosti, závislosti od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti.

4. SÚČASNÝ STAV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Rozvoj sociálnych služieb zabezpečuje obec Marcelová spolu s partnermi ako dlhodobý, kontinuálny, systematický a koordinovaný proces riešenia problémov osôb odkázaných na poskytovanie sociálnych služieb. V rámci obce sa v posledných rokoch zabezpečil postup od čiastkových riešení k systémovým opatreniam na základe poznania východiskového stavu a na základe zabezpečenia viaczdrojového financovania.

Príkladom viaczdrojového financovania sociálnych služieb je poskytovanie domácej opatrovateľskej služby v rámci Operačného programu „Ľudské zdroje“ prostredníctvom Národného projektu „Podpora opatrovateľskej služby“.

V súčasnosti v obci Marcelová sociálna starostlivosť zahŕňa nasledovné oblasti:

- Domáca opatrovateľská služba. Obec od roku 2014 je aktívne zapojená do Národného projektu Podpora opatrovateľskej služby, v rámci ktorého v prvom roku poskytovala domácu opatrovateľskú službu pre 8-10 klientov prostredníctvom 4 kvalifikovaných opatrovateľov, od roku 2016 počet opatrovateľov sa zvýšil na 8, ktorí opatrujú 24 - 26 klientov v ich prirodzenom domácom prostredí.
- Terénna sociálna práca. Obec sa so svojou terénnou sociálnou pracovníčkou a jej asistentkami usiluje o: zabezpečenie sociálneho začlenenia a prevencie sociálneho vylúčenia ohrozených osôb a skupín, zmiernenie negatívnych dôsledkov a rizík životných situácií sociálne vylúčených ľudí, vrátane dopadu na celú komunitu obce, zmiernenie nerovnosti, vrátane nerovného prístupu k vzdelaniu, bývaniu, sociálnej ochrane, zdravotnej starostlivosti a zamestnaniu, priblíženie ťažko dostupných služieb pre klientov, rodiny a komunity a v neposlednom rade dosiahnutie rozvoja - znovunadobudnutia sociálnych kompetencií klienta.

Obec Marcelová v sociálnej oblasti okrem vyššie uvedených vykonáva aj ďalšie činnosti zadané zákonmi, a to:

- poskytnutie jednorazovej dávky v hmotnej núdzi,
- základné sociálne poradenstvo,
- činnosť Denného centra pre dôchodcov,
- poskytnutie pomoci pri umiestňovaní do zariadení fyzických osôb odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby,
- funkciu osobitného príjemcu sociálnych dávok,
- pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia ...),

5. ANALÝZA POŽIADAVIEK PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A ĎALŠÍCH OBYVATEĽOV OBCE NA ROZVOJ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Hlavnými princípmi komunitného plánovania je partnerstvo medzi všetkými účastníkmi a zapájanie miestnej komunity, t.j. obyvateľov daného územného celku, v našom prípade obce Marcelová, do tvorby komunitného plánu sociálnych služieb. Za týmto účelom bolo nutné vybrať metódu a formu oslovenia a zapojenia tak, aby zaujali a motivovali k aktívnej spolupráci obyvateľov, mysliac aj na ich rôznorodosť, napr. v spôsobe života, záujmov, zdravotného stavu, sociálnej situácie, veku a pod.

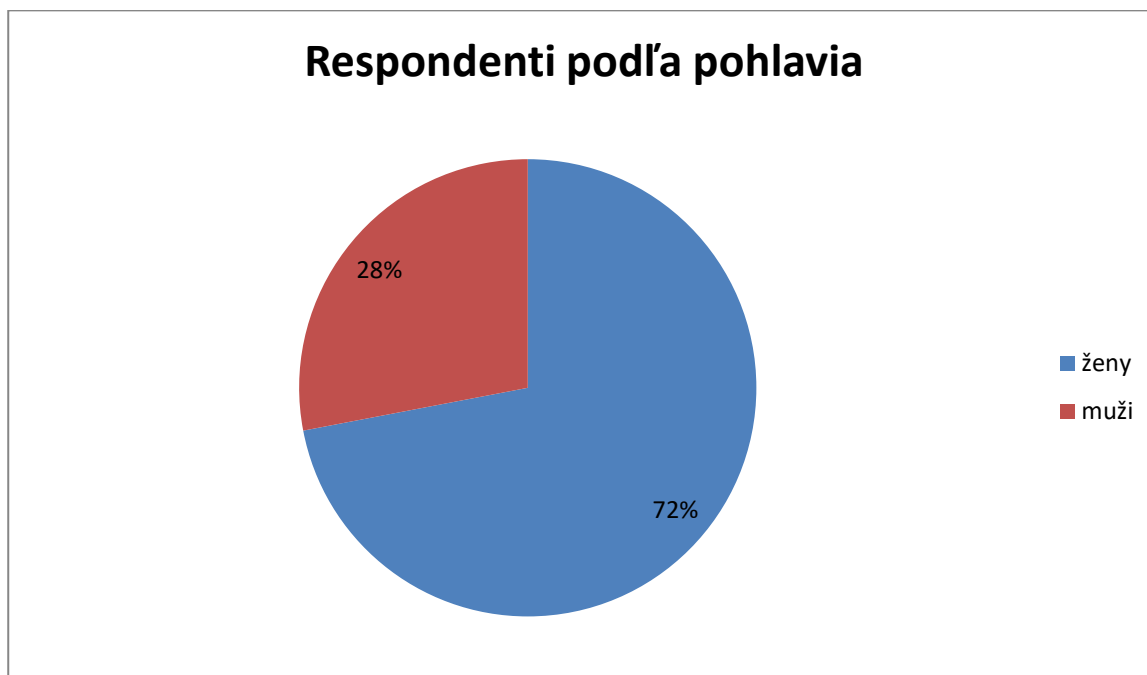
Na oslovenie a zisťovanie názorov obyvateľov bol zostavený dotazník, ktorý bol zverejnený na webovej stránke obce Marcelová a taktiež doručovaný do 150 domácností. Dotazník bol anonymný.

5.1 Realizácia dotazníkového prieskumu

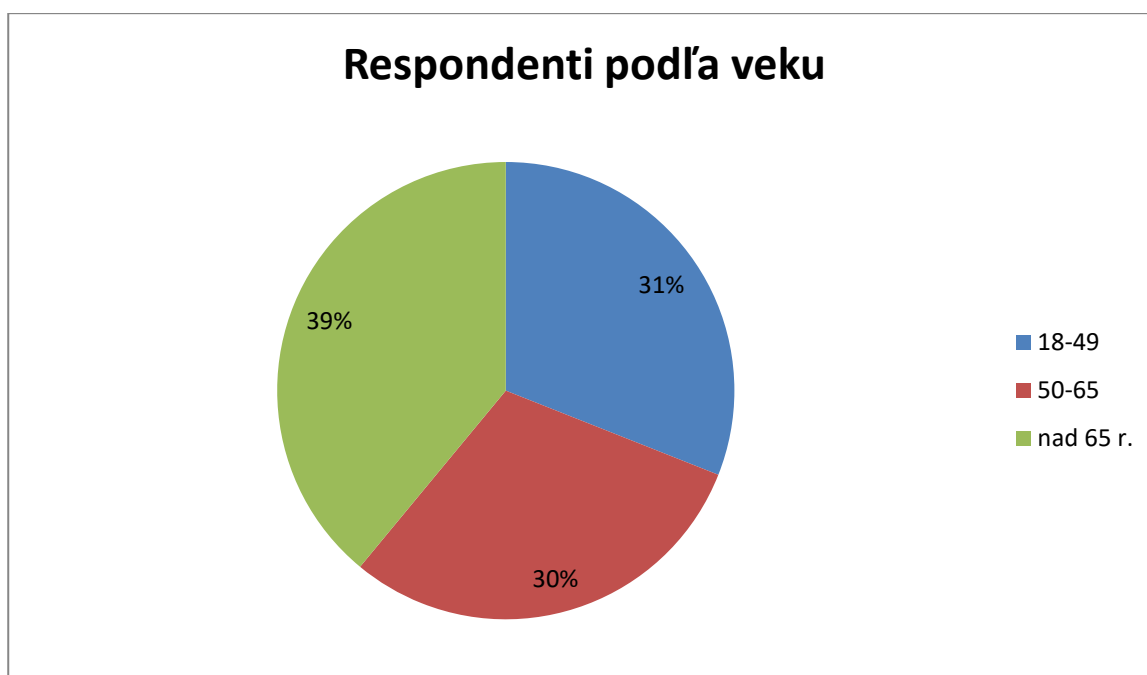
Zameranie otázok v dotazníku bolo cielené na jednotlivé okruhy. Po úvodných informáciách o veku, pohlaví a úrovne vzdelania sa v prvom rade zisťovalo, či je respondent už v súčasnosti prijímateľom sociálnej služby a ak áno, aká je miera jeho spokojnosti s poskytovanými službami. Ďalej sa zisťovala miera potrebnosti jednotlivých sociálnych služieb podľa cieľových skupín, na čo nadväzovali otázky k hodnoteniu kvality týchto služieb. V závere dotazníka mal možnosť respondent vyjadriť svoj názor, dávať podnety a návrhy na rozvoj sociálnych služieb obce.

5.2 Všeobecná časť vyhodnotenia prieskumu

Z celkového počtu 94 vrátených dotazníkov vyplnili 68 ks ženy, čo je cca 72 % a 26 ks muži, čo je cca 28 %.

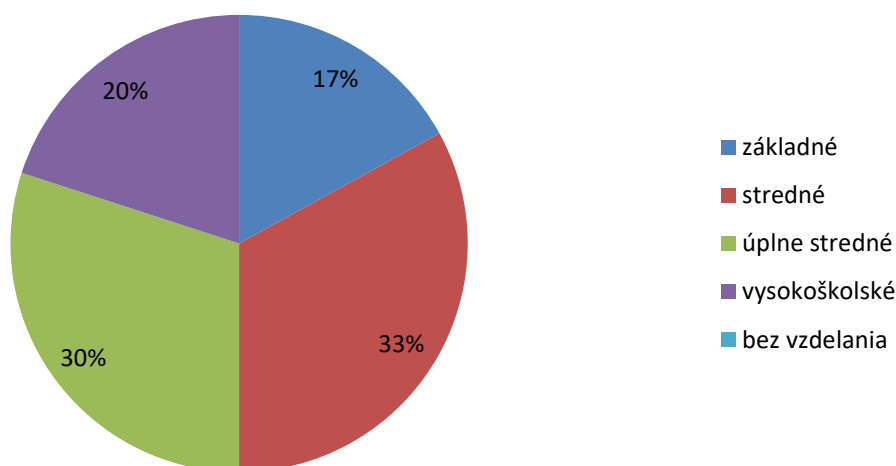

Veková štruktúra respondentov bola zameraná na dospelú populáciu nad 18 rokov, pričom vekové skupiny boli členené na skupinu v aktívnom veku od 18 do 49 rokov, ďalej na skupinu v pred dôchodkovom veku od 50 do 65 rokov a poslednú skupinu tvorili respondenti nad 65 rokov veku.

Vzdelanostná úroveň respondentov bola sledovaná v nasledovnom členení: dosiahnuté základné vzdelanie, stredné, stredoškolské s maturitou, vysokoškolské, iné (bez vzdelania).

Respondenti podľa vzdelania

Uvedený graf dokumentuje vysokú vzdelanostnú úroveň obyvateľov zapojených do prieskumu, najviac ich bolo so stredným resp. úplným stredoškolským vzdelaním.

Zisťovanie spokojnosti s poskytovanými sociálnymi službami

Cieľom položených otázok bolo zistenie spokojnosti s poskytovanými sociálnymi službami od občanov, ktorí sú už v súčasnosti ich prijímateľmi. Z celkového počtu respondentov 10 uviedlo, že je prijímateľom sociálnej služby, čo predstavuje 11 %.

Na otázku o spokojnosti odpovedalo 15 respondentov, čo je viac ako počet priamych prijímateľov sociálnych služieb. Predpokladá sa, že k problematike sa vyjadrili aj rodinní príslušníci dotýčaných prijímateľov sociálnych služieb.

Spokojnosť bola meraná štyrmi stupňami: spokojný, skôr spokojný, skôr nespokojný, nespokojný. Odpovede respondentov sú zhrnuté v nasledovnej tabuľke:

Poskytované sociálne služby	Spokojný	Skôr spokojný	Skôr nespokojný	Nespokojný
Domáca opatrovateľská služba	12	3	0	0

5.3 Analýza potrebnosti sociálnych služieb podľa cieľových skupín

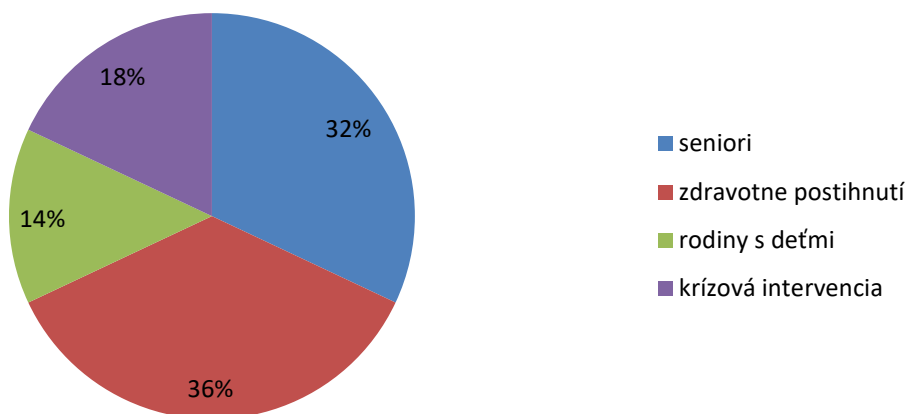
Otázky k zisťovaniu potrebnosti sociálnych služieb boli rozdelené podľa cieľových skupín nasledovne:

- **sociálne služby pre seniorov** – zariadenie pre seniorov (domov dôchodcov), denný stacionár, zariadenie opatrovateľskej služby, domáca opatrovateľská služba, prepravná služba (sociálny taxík), denné centrum (klub dôchodcov), jedáleň vrátane donášky stravy, používanie telekomunikačných technológií, sociálna rehabilitácia, sociálne poradenstvo;
- **sociálne služby pre občanov so zdravotným postihnutím a nepriaznivým zdravotným stavom** – domov sociálnych služieb, zariadenie podporovaného bývania, rehabilitačné stredisko, špecializované zariadenie, denný stacionár, zariadenie opatrovateľskej služby, domáca opatrovateľská služba, prepravná služba, sociálna rehabilitácia, požičiavanie pomôcok, špecializované sociálne poradenstvo, sociálno-aktivizačné služby (sprievodcovská, predčítateľská)

- **sociálne služby pre rodinu s deťmi** – pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života, poskytovanie sociálnej služby pre dieťa do troch rokov veku (jasle), poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu, sociálne poradenstvo;
- **sociálne služby pre osoby v nepriaznivej sociálnej situácii (sociálne služby krízovej intervencie)** – nocľaháreň, útulok, nízkoprahové denné centrum, komunitné centrum, jedáleň/donáška stravy, práčovňa, stredisko osobnej hygieny, zariadenie núdzového bývania.

Respondenti sa vyjadrovali k druhom sociálnych služieb pre jednotlivé cieľové skupiny určením dôležitosti tej-ktorej sociálnej služby v štyroch stupňoch – sociálna služba je: veľmi potrebná, dosť potrebná, občas potrebná alebo nie je potrebná.

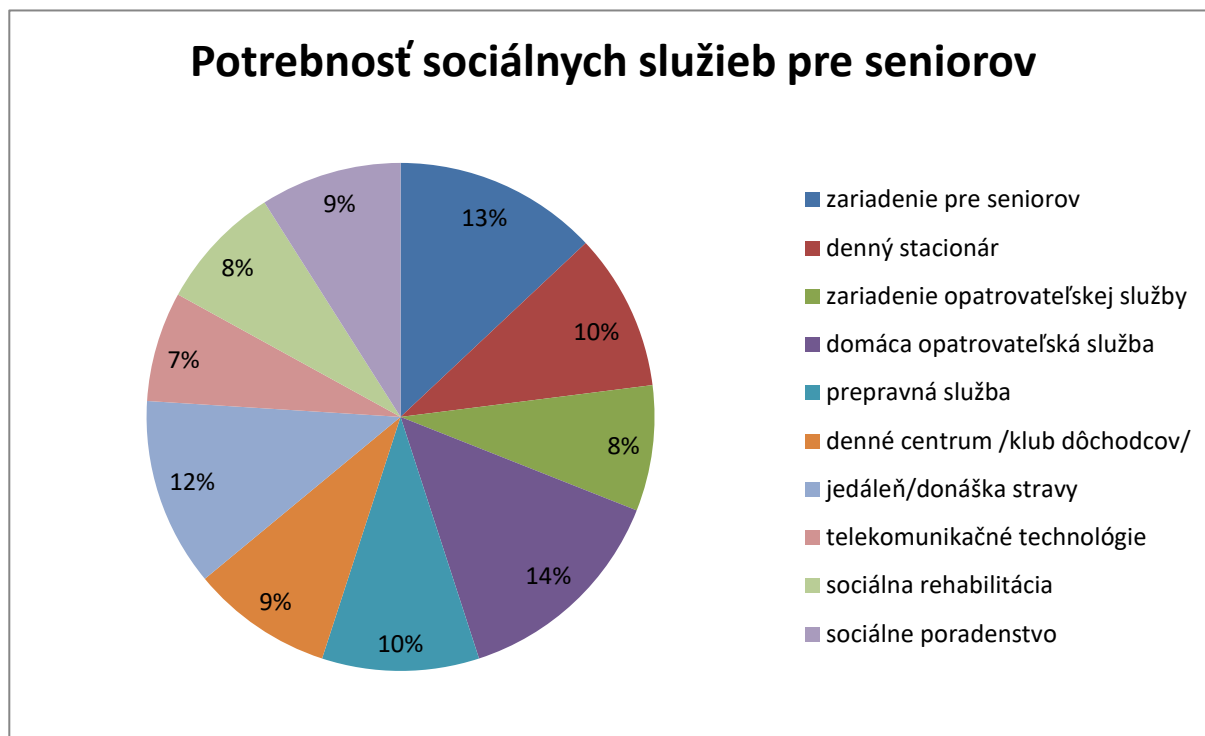
Potrebnosť sociálnych služieb podľa najvyššieho počtu odpovedí

Na základe vyhodnotenia odpovedí možno konštatovať, že obyvatelia obce Marcelová pokladajú za veľmi dôležité sociálne služby pre seniorov a obzvlášť pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím. Tá skutočnosť, že 61 % respondentov je z vekového pásma 18 – 65 rokov, svedčí o vysokej medzigeneračnej solidarite, ktorú možno hodnotiť vysoko pozitívne. Predpokladá sa, že mladá a stredná generácia obce je si vedomá všeobecného starnutia obyvateľstva obce ako aj nepriaznivej zdravotnej situácie; o týchto skutočnostiach svedčí aj miera úmrtnosti v obci, ktorá je nad celoštátnym priemerom a taktiež stredná dĺžka života, ktorá je v obci v porovnaní so SR nižšia tak u mužov ako aj u žien. Tieto okolnosti si vyžadujú adekvátne zaobchádzanie so staršími ľuďmi a osobami so zdravotným postihnutím.

5.3.1 Potrebnosť sociálnych služieb pre seniorov

Respondenti sa vyjadrovali k jednotlivým druhom sociálnych služieb, ktorých prijímateľmi môžu byť seniori, t.j. osoby po dovŕšení dôchodkového veku. Prikladali týmto sociálnym službám vysokú a vzácnu rovnomernú dôležitosť, najväčšiu podporu získala domáca opatrovateľská služba, za ňou nasledovali: zariadenie pre seniorov, poskytovanie sociálnej služby v jedálni/donáška stravy, denný stacionár a prepravná služba.

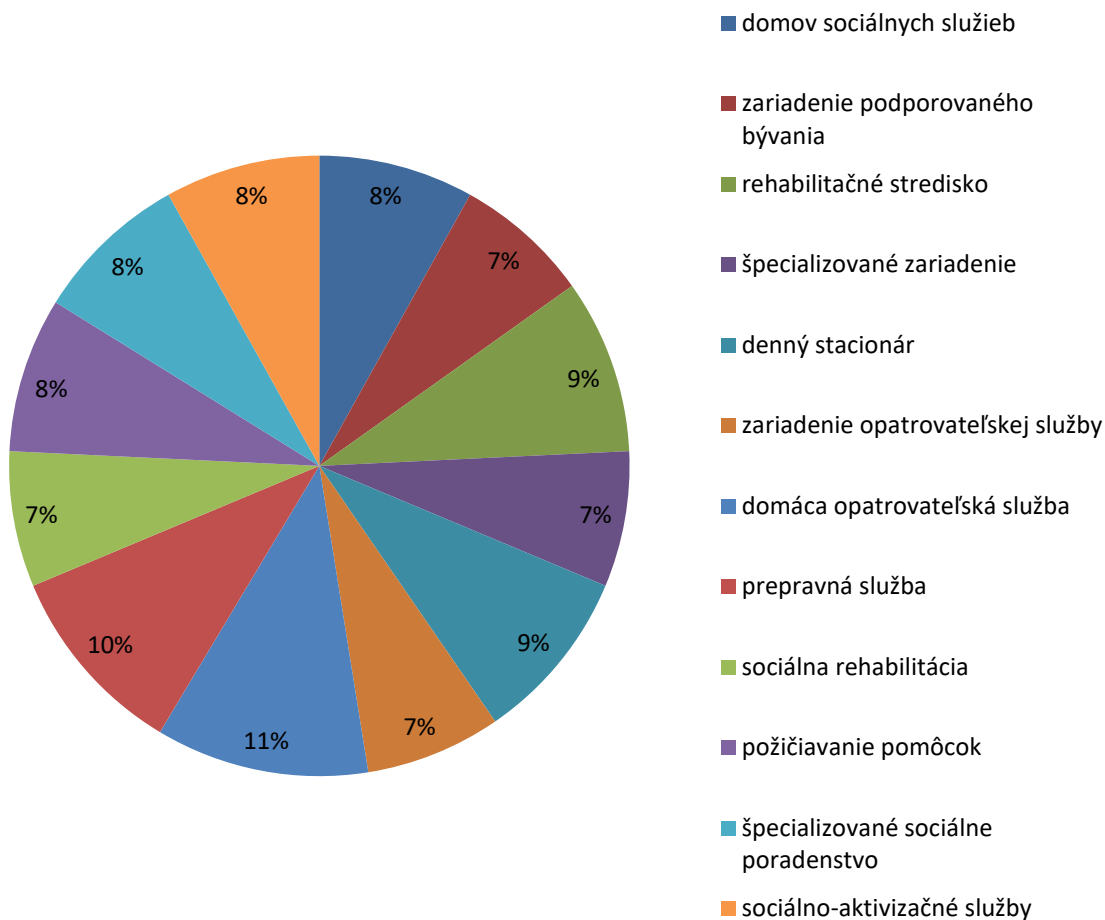
Výsledky prieskumu dokumentujú, že obyvatelia obce Marcelová pociťujú adekvátnu mieru potrebnosti sociálnych služieb pre cieľovú skupinu seniorov, keď 570 odpovedí vyjadrovalo potrebnosť týchto sociálnych služieb, čo je 61 % pri celkovom počte 940 odpovedí k otázke seniorov.

5.3.2 Potrebnosť sociálnych služieb pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a nepriaznivým zdravotným stavom

Účastníci prieskumu sa vyjadrovali k potrebe sociálnych služieb pre cieľovú skupinu osôb s ťažkým zdravotným postihnutím a nepriaznivým zdravotným stavom vo veku od útleho detstva až po dovŕšenia dôchodkového veku. Celkovo bolo zaznamenaných 1128 odpovedí, z čoho 484 odpovedí vyjadrovalo nepotrebnosť sociálnych služieb pre túto skupinu obyvateľov, v najväčšom počte (48-48) k nepotrebnosti zariadenia podporovaného bývania ako aj špeciálneho zariadenia.

Napriek tomu z nasledujúceho prehľadu vyplýva, že obyvatelia obce Marcelová majú zodpovedný prístup k problematike uvedenej skupiny občanov, pretože jednotlivým druhom sociálnych služieb respondenti prikladali takmer rovnakú dôležitosť. Najviac preferujú však domácu opatrovateľskú službu a prepravnú službu pre túto skupinu obyvateľov.

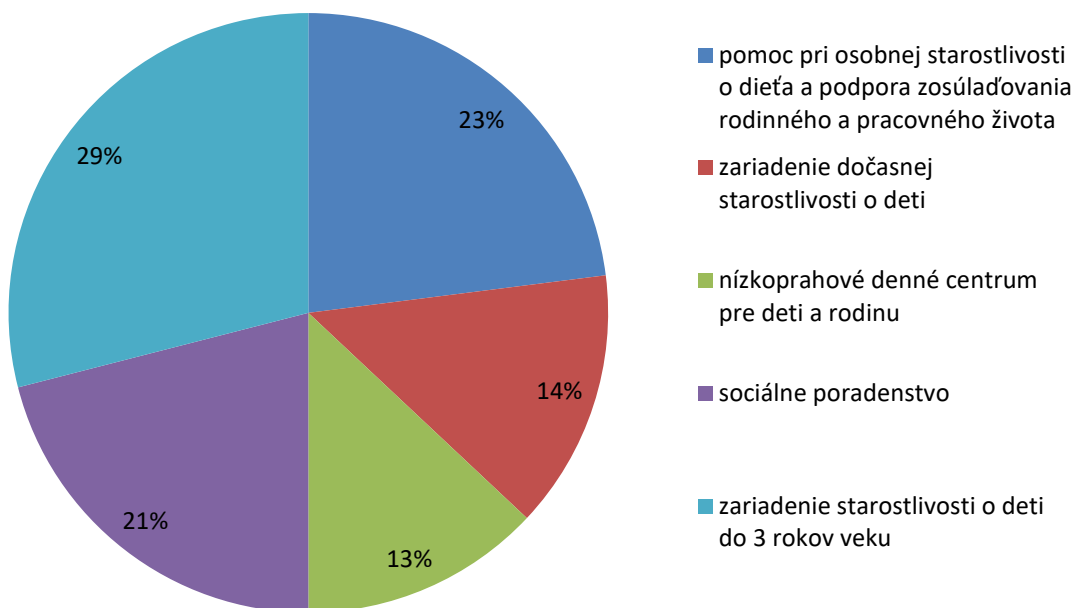
Potrebnosť sociálnych služieb pre občanov s ŤZP a nepriaznivým zdravotným stavom

5.3.3 Potrebnosť sociálnych služieb na podporu rodiny s deťmi

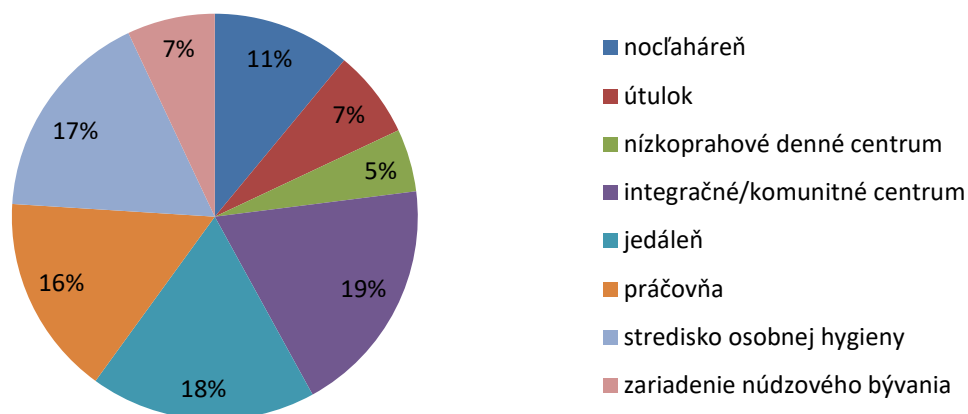
K týmto sociálnym službám respondenti svoje názory vyjadrovali v 470 odpovediach, z čoho 216 odpovedí znelo tak, že poskytovanie týchto služieb nie je potrebné a 68 odpovedí vyjadrovalo len občasnú potrebnosť takejto pomoci rodinám s deťmi. Z uvedeného možno konštatovať, že približne 60 % respondentov nepovažuje za nevyhnutne potrebné systematické poskytovanie uvedených sociálnych služieb. Predpokladá sa, že v obci poskytovanie sociálnych služieb pre túto skupinu občanov nemá tradíciu, pretože väčšina rodín s deťmi si hľadá riešenia na odstránenie prípadnej nepriaznivej sociálnej situácie v rámci užšej, či rozšírenej rodiny, resp. v kruhu priateľov. Najviac respondentov – 29 %, by však privítalo zriadenie zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku (jasle), podporu zosúladovania rodinného a pracovného života (23 %), ako aj poskytovanie sociálneho poradenstva pre rodiny s deťmi (21 %).

Potrebnosť sociálnych služieb na podporu rodiny s deťmi

5.3.4 Potrebnosť sociálnych služieb na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie pre občanov ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia – krízová intervencia

Potrebnosť sociálnych služieb pre občanov ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia

K týmto sociálnym službám sa vyjadril vysoký počet respondentov, ktorí považujú tieto služby za potrebné. Do tejto cieľovej skupiny boli začlenení všetci obyvatelia žijúci v obtiažnych životných

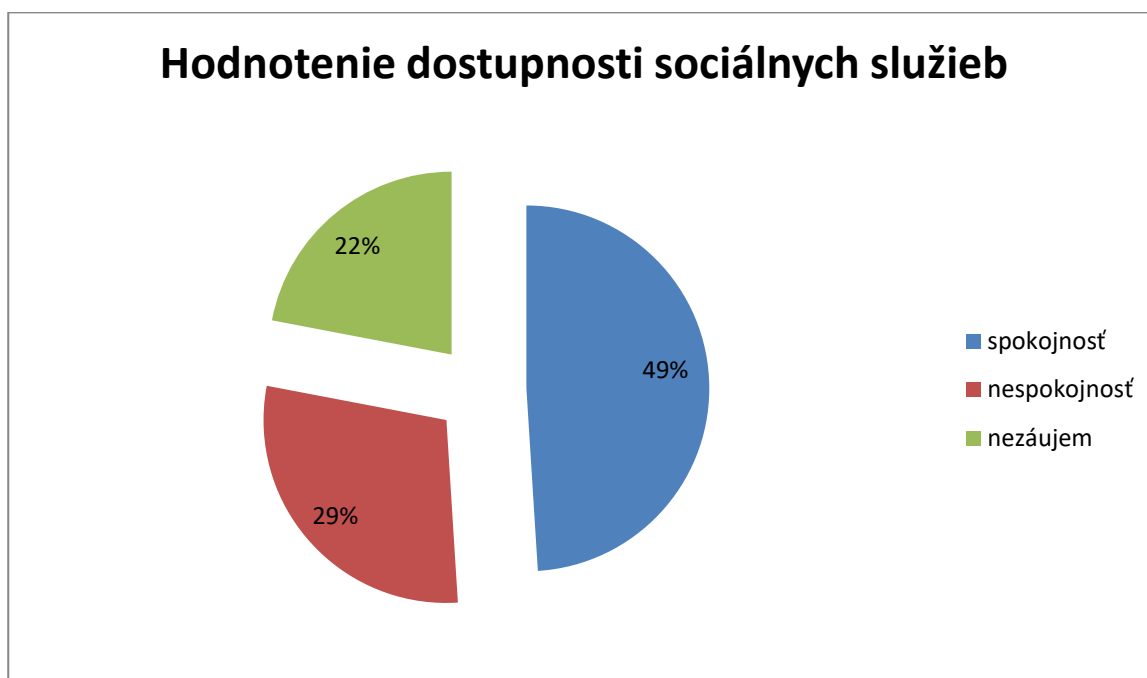
situáciách, ako sú ľudia bez prístrešia, ľudia so závislosťami, neprispôsobiví občania, občania v sociálnej núdzi a pod.

K uvedenej skupine občanov bolo zaznamenaných 752 odpovedí, z čoho 420 vyjadrení bolo negatívnych, čiže podľa 56 % respondentov poskytovanie sociálnych služieb pre túto skupinu občanov vôbec nie je potrebné, popritom 156 respondentov, t.j. 21 % vyjadrilo len občasnú potrebnosť týchto služieb. Podľa respondentov najviac by bolo potrebné poskytovať služby pre túto skupinu občanov v rámci komunitného centra (17 %) a strediska osobnej hygieny (14 %).

5.4. Vízia budúcnosti sociálnych služieb podľa obyvateľov obce Marcelová

5.4.1 Hodnotenie dostupnosti sociálnych služieb

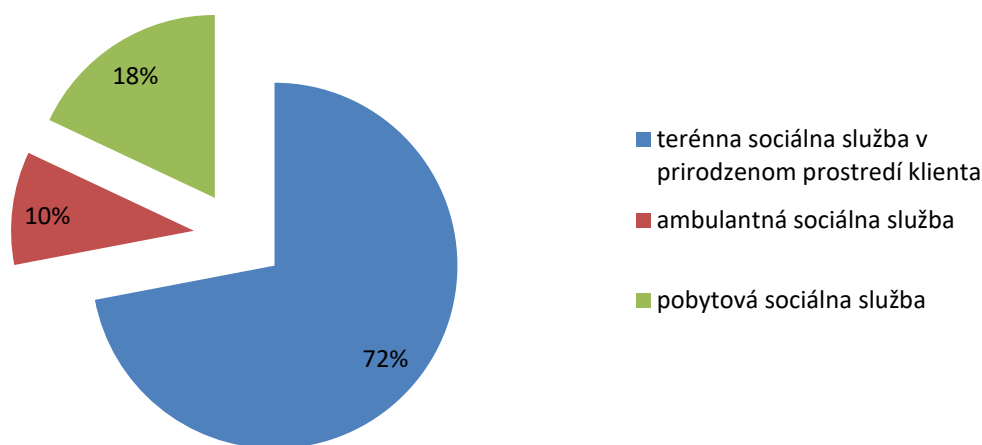
K dostupnosti sociálnych služieb sa vyjadrilo 94 respondentov, z čoho je spokojných 49 % a 29 % je nespokojných. Podiel respondentov, ktorí o sociálne služby, teda ani o ich dostupnosť nemajú žiadny záujem, je 22 %.

5.4.2 Forma poskytovania sociálnych služieb

Vo všeobecnosti sa predpokladá, že ľudia uprednostňujú terénne sociálne služby poskytované v ich prirodzenom – rodinnom alebo komunitnom – prostredí. U prieskumnej vzorky obyvateľov obce Marcelová sa tento predpoklad naplnil.

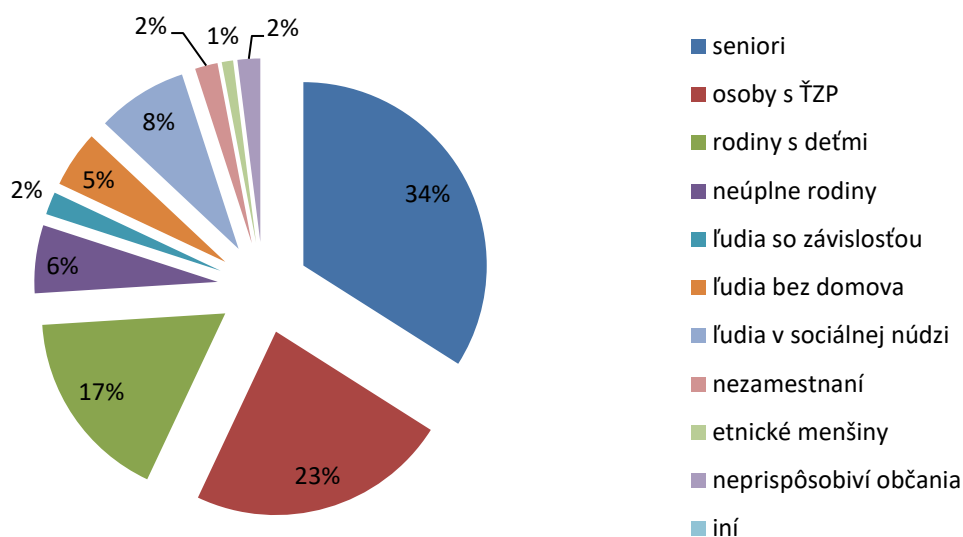
Forma sociálnej služby

5.4.3 Smerovanie sociálnych služieb na cieľové skupiny podľa obyvateľov obce

Pre plánovanie sociálnych služieb je nevyhnutné poznanie, pre ktoré skupiny obyvateľov je potrebné nasmerovať ich rozvoj. Preto bola v dotazníku položená otázka: „Ktorým z nasledujúcich skupín obyvateľstva by podľa Vás mala byť venovaná väčšia pozornosť?“ Respondenti si mohli vybrať z desiatich možností, pričom mohli označiť aj viac, prípadne aj všetky možnosti. Okrem toho mohli uviesť aj iné skupiny obyvateľov.

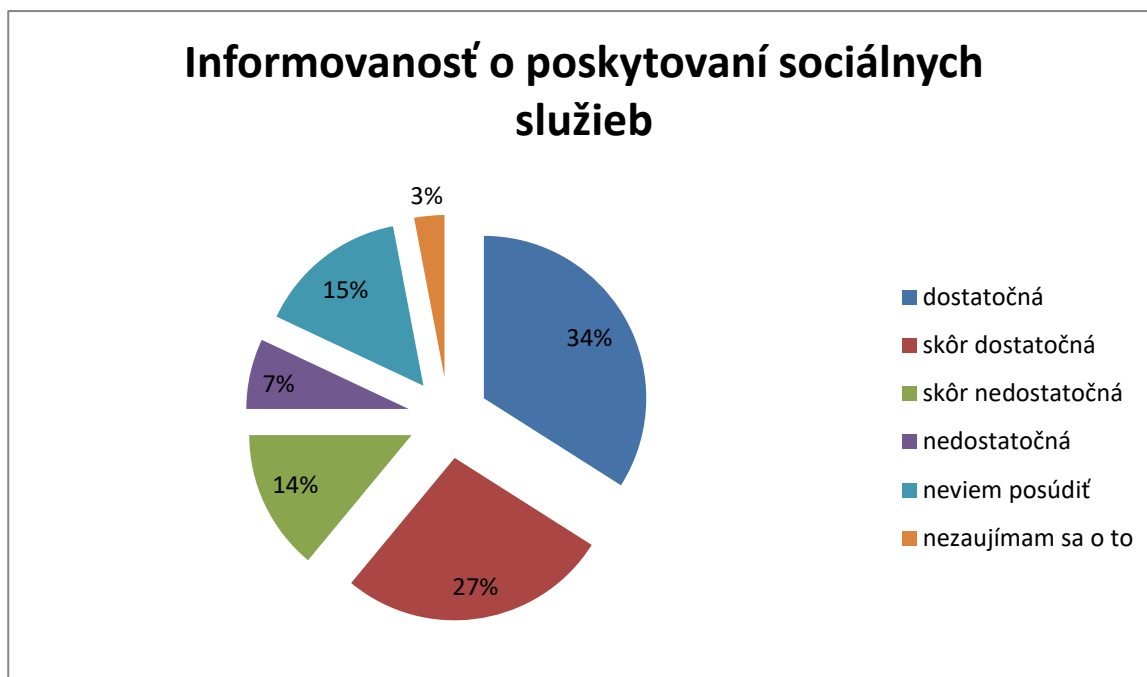
Potreba zvýšenej pozornosti pri poskytovaní sociálnych služieb pre cieľovú skupinu

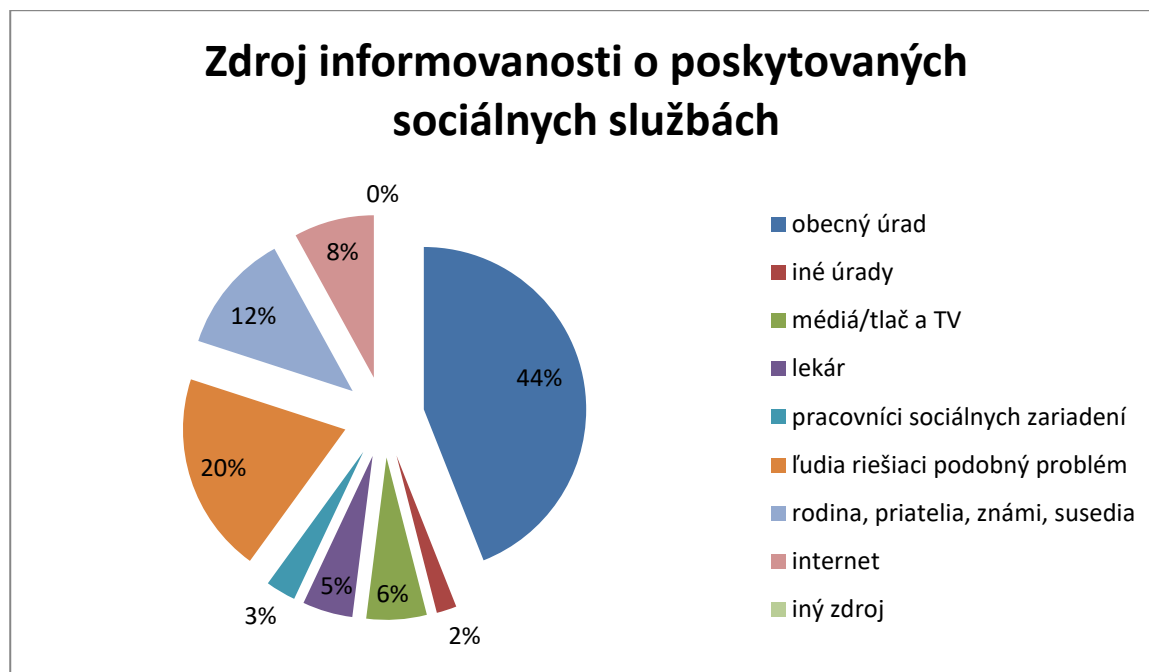
Z prehľadu vyplýva, že najväčšiu pozornosť, 57 % z celkových odpovedí (210), požadujú obyvatelia obce Marcelová venovať seniorom, občanom so zdravotným postihnutím, potom rodinám s deťmi 17 %, nasledujú ľudia v sociálnej núdzi 8 % a neúplne rodiny 6 %. Ostatné cieľové skupiny spolu, ktoré viac-menej by potrebovali pomoc krízovej intervencie (ľudia so závislosťou, ľudia bez domova, nezamestnaní, etnické menšiny a neprispôsobiví občania) ostali na mizivých 12 %-ách.

5.4.4 Informovanosť o sociálnych službách

V dotazníku bola k informovanosti položená otázka „Máte dostatočné informácie o poskytovaní sociálnych služieb na území obce Marcelová?“ Na uvedenú otázku prišlo 94 odpovedí s nasledovnými výsledkami: 61 % opýtaných vyslovilo spokojnosť s informovanosťou, 21 % vyjadrilo svoju nespokojnosť a 18 % nevedel posúdiť, resp. nezaujíma sa o túto problematiku.

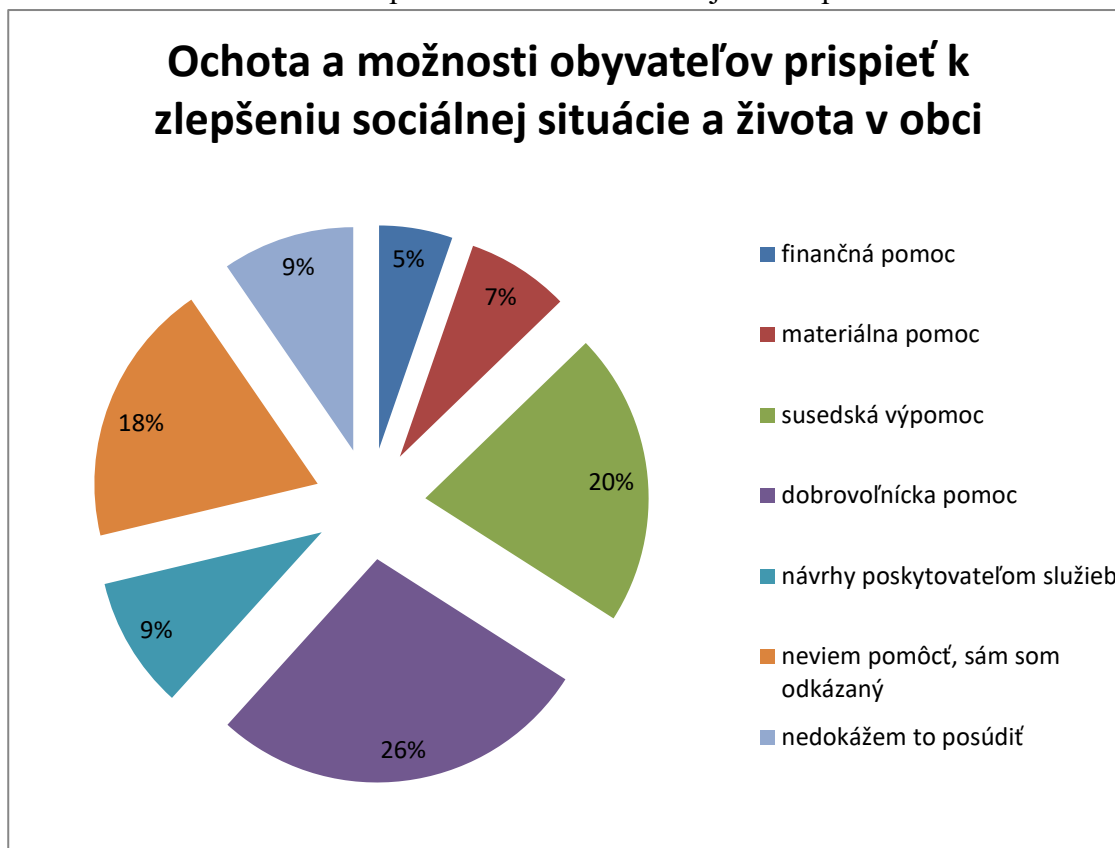

Ďalej bol zisťovaný aj zdroj informovanosti, na ktorý prišlo 118 odpovedí. Najviac informácií o poskytovaných sociálnych službách získavajú obyvatelia obce Marcelová na obecnom úrade a od ľudí, ktorí už riešili podobný problém. Respondenti mohli označiť aj viac odpovedí.

5.4.5 Ochota a možnosti obyvateľov prispieť k zlepšeniu sociálnej situácie a života v obci Marcelová

V záujme zistenia možností rozvoja komunitnej práce v obci bola respondentom položená otázka: „Ak sa zamyslíte nad svojimi možnosťami, ako by ste mohli prispieť k zlepšeniu sociálnej situácie a života v obci?“. Respondenti mohli označiť aj viac odpovedí.

Je veľmi potešiteľné, že 58 % respondentov sa prihlásilo k nejakej forme pomoci, buď finančnej, materiálnej a susedskej výpomoci, či dobrovoľníckej pomoci odkázaným ľuďom. Svedčí to o veľmi silnej spolupatričnosti k životu a sociálnej situácii obce a ochote pomôcť k zlepšeniu. Táto situácia je predurčená na kvalitný rozvoj komunitnej práce, najmä keď výrazná väčšina uvádza ochotu pomôcť dobrovoľníckou činnosťou a susedskou výpomocou.

5.5 Pripomienky respondentov

Záver dotazníkového zisťovania bol venovaný postrehom a návrhom respondentov k sociálnym službám. Možnosť vyjadriť svoj názor využilo 18 osôb, čo činí 19 % z celkového počtu respondentov, ktorí sa aktívne zapojili a vyjadrovali svoju spokojnosť, aj nespokojnosť so situáciou v sfére sociálnych služieb.

Výrazná väčšina z nich požaduje zariadenie pre seniorov, poskytovanie prepravnej služby, denný stacionár, detské jasle, zriadenie strediska osobnej hygieny pre osoby v obtiažnych životných situáciách, predovšetkým pokračovanie v poskytovaní domácej opatrovateľskej služby a vykonávaní terénnej sociálnej práce. Niektoré z návrhov nesúvisia priamo so službami v zmysle zákona o sociálnych službách, ale všetky námety týchto občanov stoja za zamyslenie, ako napr. zabezpečenie bezbariérovosti v obci, detské ihrisko, verejné osvetlenie, úprava ciest, nájomné byty pre rodiny, útulok pre psov atď.

6. SWOT ANALÝZA

6.1 Základná charakteristika SWOT analýzy

SWOT analýza kompletizuje a zoraďuje vnútorné sily a slabé stránky organizácie, jej vonkajšie príležitosti a hrozby podľa dôležitosti. Základom SWOT analýzy je jasne definovaný cieľ a postup krokov, ktoré to majú zabezpečiť. Ak je cieľ jasne definovaný, SWOT analýza sa môže použiť ako manažérska podpora k dosiahnutiu tohto cieľa:

Silné stránky – interné vlastnosti organizácie, ktoré jej môžu napomôcť k dosiahnutiu cieľa,

Slabé stránky – interné vlastnosti organizácie, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľa,

Príležitosti – externé podmienky, ktoré môžu dopomôcť organizácii k dosiahnutiu cieľa,

Ohrozenia – externé podmienky, ktoré môžu sťažiť dosiahnutie cieľa.

6.2 SWOT analýza v oblasti sociálnych služieb na území obce Marcelová

Silné stránky	Slabé stránky
- právo na poskytnutie sociálnych služieb - zabezpečená opatrovateľská služba - činnosť terénnych sociálnych pracovníkov - denné centrum /klub dôchodcov/ - poskytovanie základného sociálneho poradenstva - zvyšujúci sa záujem obyvateľov o riešenie problémov v sociálnych službách - pozitívny postoj samosprávy k riešeniu problematiky seniorov a osôb s ŤZP - úzka spolupráca s ÚPSVaR - spokojnosť prijímateľov s existujúcimi poskytovanými sociálnymi službami - klesajúca miera nezamestnanosti	- nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb - absencia pobytového zariadenia - absencia donášky stravy - nedostatočná vyhľadávacia činnosť - nedostatočná podporná sieť sociálnych služieb - absencia bezbariérového prístupu do niektorých verejných budov - nárast sociálno-patologických javov u miestnych obyvateľov - nedostatok neziskových organizácií v sociálnej oblasti obce - vysoký podiel marginalizovanej rómskej menšiny obyvateľstva - nevyhovujúca vzdelanostná úroveň obyvateľstva
Príležitosti	Ohrozenia
- cielené opatrenia podľa potrieb obyvateľov - možnosť získania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ a iných zdrojov na ďalšiu činnosť: terénnych sociálnych pracovníkov a opatrovateľskej služby - možnosť zriadenia denného stacionára - rozšírenie sociálnych služieb o prepravnú službu - podpora svojpomocného riešenia miestnych problémov - podpora a rozvoj dobrovoľníctva - možnosti vytvorenia chránených dielní - obnovenie a rozvíjanie tradičných remesiel – tvorba nových pracovných miest	- nepriaznivý demografický vývoj - neisté finančné zabezpečenie poskytovania sociálnych služieb - časté zmeny v legislatíve - riziko zvyšovania nákladovosti a úhrad sociálnych služieb a s tým súvisiacej dlhodobej udržateľnosti ich financovania - nedostatočné pracovné príležitosti pre občanov ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia - zlyhávanie osobnej zodpovednosti za vlastný život a absencia aktívneho prístupu k vlastnej životnej situácie

7. URČENIE CIEĽOV A PRIORÍT ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

CS 1 – Seniori a osoby so zdravotným postihnutím, nepriaznivým zdravotným stavom

Vízia: Zlepšená dostupnosť sociálnych služieb a vytvorenie sociálnej siete zariadení pre seniorov. Osoby so zdravotným postihnutím a nepriaznivým zdravotným stavom žijúce v obci sú v čo najväčšej miere samostatné a nezávislé, je podporovaná ich snaha zamestnať sa a pracovať, vzdelávať sa a aktívne využívať voľný čas.

Hlavný cieľ: Zvýšiť kvalitu života osôb so zdravotným postihnutím, nepriaznivým zdravotným stavom a seniorov žijúcich na území obce.

PRIORITY I.

Špecifický cieľ 1.: *Zlepšiť dostupnosť služieb a zvýšiť kvalitu a rozsah sociálnych služieb pre cieľovú skupinu a rozvíjať terénne, ambulantné a pobytové sociálne služby.*

Opatrenie 1.1: Zabezpečiť zriadenie zariadenia pre seniorov.

Aktivita:

- vyhľadávať partnerov a zistiť prípadný záujem neverejného sektora o zriadenie zariadenia pre seniorov v obci
- nadviazať spoluprácu s VÚC a ďalšími poskytovateľmi sociálnych služieb

Zodpovednosť: Obec Marcelová

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: neverejné organizácie

Opatrenie 1.2. Zriadiť denný stacionár (v budove kultúrneho domu)

Aktivita:

- zistiť priestorové, technické, personálne možnosti a prevádzkové náklady, v prípade potreby vypracovať projekt a projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu budovy
- nadviazať spoluprácu s VÚC a ďalšími poskytovateľmi sociálnych služieb

Zodpovednosť: Obec Marcelová

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová, NFP, granty, dotácie MPSVR SR, /úhrady od klientov/

Opatrenie 1.3: Nadalej zabezpečiť poskytovanie domácej opatrovateľskej služby

Aktivita:

- zistiť potrebu rozšírenia poskytovania domácej opatrovateľskej služby
- kapacitne posilniť počet opatrovateľiek
- zabezpečiť vedenie agendy na obecnom úrade
- sledovať možnosti viaczdrojového financovania

Zodpovednosť: Obec Marcelová

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová, zdroje z projektov EÚ, /úhrady od klientov/

Opatrenie 1.4.: Zriaďiť prepravnú službu v obci

Aktivity:

- zabezpečiť prevádzku prepravnej služby (materiálne zabezpečenie, prevádzkové náklady)

Zodpovednosť: Obec Marcelová

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová, dotácia MPSVR SR na nákup auta s plošinou, /úhrady od klientov/

Opatrenie 1.5.: Zabezpečiť poskytovanie stravovacej služby pre cieľovú skupinu

Aktivity:

- monitoring záujmu o donášku stravy do domácnosti klienta
- nadviazať spoluprácu s vývarovňou alebo jedálňou na území obce resp. v jej blízkom okolí
- zabezpečiť rozvoz stravy pre osoby so zdravotným postihnutím a pre seniorov

Zodpovednosť: Obec Marcelová, neverejní poskytovatelia sociálnych služieb z blízkeho okolia

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová, dotácia MPSVR SR na nákup auta na rozvoz stravy, klienti

Špecifický cieľ 2.: Vytvoriť podmienky na zvýšenie zamestnanosti osôb so ZP.

Opatrenie 2.1.: Podpora vytvárania pracovných miest pre osoby so zdravotným postihnutím

Aktivity:

- mapovať záujem o prácu v chránených dielňach a chránených pracoviskách
- vytvoriť ďalšie chránené pracoviská
- zabezpečiť prezentáciu a priestor na odbyt ich výrobkov
- prehľbovať spoluprácu obce, ÚPSVaR, neziskových organizácií a podnikateľských subjektov pôsobiach v obci

Zodpovednosť: Obec Marcelová, neverejní poskytovatelia služieb, neziskové organizácie, občianske združenia

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová, financovanie z ÚPSVaR, z rozpočtov poskytovateľov služieb, neziskových organizácií, občianskych združení

Opatrenie 2.2.: Pokračovať v uplatňovaní systému odstraňovania architektonických bariér v obci

Aktivity:

- pokračovať v debarierizácii kľúčových verejných priestranstiev a obecných komunikácií
- vytvoriť bezbariérový prístup do verejných, kultúrnych a iných inštitúcií v obci

Zodpovednosť: Obec Marcelová

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová, dotácie, fondy EÚ, prevádzkovatelia služieb v obci

CS 2 – Rodiny s deťmi a mládežou

Vízia: V roku 2023 sú rodiny s deťmi a mládežou hodnotou obce. Sú komplexne, profesionálne a citlivo podporované a v prípade ohrozenia je rodina (či len jej členovia) chránená, v obci sú vytvorené adekvátne podmienky na podporu a pomoc.

Hlavný cieľ: Vytvoriť podmienky pre nezávislý život rodín s deťmi

PRIORITY II:

Špecifický cieľ 1.: *Zlepšiť dostupnosť služieb a zvýšiť kvalitu a rozsah sociálnych služieb pre rodiny s deťmi a mládežou a rozvíjať terénne a ambulantné sociálne služby.*

Opatrenia 1.1.: Rozvíjať terénnu sociálnu prácu a poradenské služby pre rodiny v krízovej situácii.

Aktivity:

- zriadiť tím terénnej sociálnej práce aj pre rodiny v kríze
- nadviazať a zintenzívniť spoluprácu terénnych sociálnych pracovníkov s poskytovateľmi sociálnych služieb pre rodinu
- sledovať možnosti viaczdrojového financovania

Zodpovednosť: Obec Marcelová

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová, dotácie, zdroje z projektov EÚ

Opatrenia 1.2.: Zabezpečiť ochranu ohrozených rodín, detí a mládeže v obci a vybudovať systém podpory rodín v kríze

Aktivity:

- zabezpečiť v spolupráci s neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb blízkeho okolia podmienky pre poskytovanie sociálneho, psychologického, právneho poradenstva
- zabezpečiť sprievodcovský servis v rámci tímu terénnych sociálnych pracovníkov

Zodpovednosť: Obec Marcelová, neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová

Opatrenie 1.3.: Realizovať efektívnu prevenciu v rodinách

Aktivity:

- programy zamerané na výchovu, osvetu, výchovu k rodičovstvu, partnerské vzťahy
- rozšíriť spektrum podporných aktivít pre rodiny, voľnočasových aktivít a klubovej činnosti
- realizovať prázdninové aktivity – denné tábory pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia

Zodpovednosť: Obec Marcelová, školské zariadenia,

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová, dotácie

Špecifický cieľ 2.: *Zlepšenie dostupnosti samostatného bývania mladých rodín v obecných nájomných bytoch.*

Opatrenia 2.1.: Podporovať dostupnosť samostatného bývania pre mladé rodiny

Aktivity:

- zabezpečiť výhodnejšie podmienky pre pridelenie nájomných bytov mladým rodinám

Zodpovednosť: Obec Marcelová

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová

CS 3 – Ohrozené skupiny – osoby v nepriaznivej sociálnej situácii, príslušníci marginalizovanej rómskej komunity, ktorí sú ohrození sociálnym vylúčením

Vízia: Do roku 2023 bude v Marcelovej vytvorený systém sociálnych služieb, ktorý bude napomáhať zabezpečiť základné životné potreby a prispieť k zvýšeniu sociálnej začlenenosti cieľových skupín.

Hlavný cieľ: Rozšíriť a skvalitniť sociálne služby na zabezpečenie samostatného života cieľových skupín.

PRIORITY III.

Špecifický cieľ 1.: *Rozšíriť a skvalitniť terénne a ambulantné sociálne služby pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.*

Opatrenia 1.1.: Nadalej zabezpečiť terénnu sociálnu prácu pre cieľovú skupinu

Aktivity:

- nadalej zabezpečiť dostatočné odborné personálne kapacity pre terénnu sociálnu prácu
- v prípade potreby zabezpečiť personálne kapacity, technické vybavenie pre poskytovanie asistenčnej a sprievodcovskej služby prostredníctvom terénnej sociálnej práce
- sledovať možnosti viaczdrojového financovania TSP

Zodpovednosť: Obec Marcelová

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová, zdroje z projektov EÚ

Opatrenia 1.2.: Zriadenie komunitného centra

Aktivity:

- hľadať priestorové a finančné možnosti zriadenia komunitného centra
- zabezpečiť dostatočné odborné personálne kapacity v prípade zriadenia komunitného centra
- v rámci KC vytvoriť stredisko osobnej hygieny, zabezpečiť kuchynský kút
- sledovať možnosti viaczdrojového financovania komunitného centra

Zodpovednosť: Obec Marcelová

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová, zdroje z projektov EÚ

Špecifický cieľ 2.: *Vytvoriť systém adresnej a stupňovitej sociálnej pomoci marginalizovanej rómskej komunity.*

Opatrenie 2.1.: Zabezpečiť prístup k sociálnym službám pre príslušníkov MRK

Aktivity:

- zvýšiť počet komunitných a sociálnych pracovníkov – odborníkov v jednotlivých oblastiach: sociálna oblasť, zdravotníctvo, právne služby, bytová problematika, vzdelávanie, školstvo, finančná gramotnosť atď.
- zabezpečiť ďalšie podporné služby pre rómsku komunitu (svojpomocné kluby, psychologické, sociálne a právne poradenstvo pre MRK)

Zodpovednosť: Obec Marcelová

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová, dotačné zdroje

Špecifický cieľ 3.: Zlepšiť podmienky pre vzdelávanie a prístup na trh práce pre príslušníkov MRK v obci.

Opatrenia 3.1.: Zlepšiť predškolskú prípravu pre rómske deti pred nástupom do ZŠ

Aktivita:

- naďalej podporovať zriadenie nultého ročníka v miestnej ZŠ
- pokračovať v predškolskej príprave rómskych detí v MŠ
- zvýšiť záujem rodičov rómskych detí o predškolskú prípravu
- realizovať špeciálne programy zamerané na zlepšenie pripravenosti rómskych detí na vstup na ZŠ
- vytvoriť špeciálne programy na zlepšenie sociálnych, hygienických, komunikačných a jazykových zručností rómskych detí v MŠ a ZŠ

Zodpovednosť: Obec Marcelová

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová, školské zariadenia

Opatrenia 3.2.: Uľahčiť Rómom znevýhodneným na trhu práce ich vstup na trh práce

Aktivita:

- rozšíriť poskytované služby o poradenstvo pred vstupom na trh práce
- realizovať vzdelávacie programy pre Rómov a rekvalifikačné kurzy s prepojením na potreby trhu práce
- podporovať zriadenie chránených pracovísk pre Rómov

Zodpovednosť: Obec Marcelová, budúce komunitné centrum, podnikateľské subjekty v obci

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová, dotácie, fondy EÚ, príspevok ÚPSVaR

Opatrenia 3.3.: Realizovať preventívne programy pre príslušníkov MRK

Aktivita:

- motivovať rómskych rodičov k zodpovednému rodičovstvu, realizovať vzdelávacie aktivity pre mládež v oblasti plánovaného rodičovstva
- podporiť programy určené na vzájomné spoznávanie a toleranciu medzi minoritou a majoritou
- realizovať projekty zamerané na propagáciu zdravia, zdravého životného štýlu a v oblasti prevencie závislostí
- realizovať programy zamerané na prevenciu sociálno-patologického správania
- realizovať prednášky za účelom zvyšovania finančnej gramotnosti cieľovej skupiny /napr. proti úžere/

Zodpovednosť: Obec Marcelová, budúce komunitné centrum

Časový plán: 2018 – 2023

Rozpočet: Obec Marcelová, dotačné zdroje

8. VYHODNOCOVANIE A PLNENIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Princípy dobrého spravovania pri realizácii Komunitného plánu sociálnych služieb /KPSS/:

- **Participácia** – zabezpečenie účasti tých, ktorí „musia“ byť zainteresovaní a umožnenie účasti tých, ktorí „chcú“ byť zainteresovaní
- **Transparentnosť** – rozhodovanie v ktorejkoľvek činnosti pri realizácii KPSS je uskutočnené na základe dopredu známych kritérií
- **Verejná zodpovednosť** – dodržiavanie zvolených kritérií merania výkonnosti, dodržiavanie práva a administratívnych postupov, jasná komunikácia cieľov.

Zásady uplatňovania KPSS:

- KPSS je základným rozvojovým dokumentom na ktorý sa musí prihliadať pri profilovaní všetkých rozvojových a rozvoj podporujúcich aktivít v oblasti sociálnych služieb,
- KPSS je záväzným pre tvorbu rozpočtu obce a jeho aktivity sú premietnuté do rozpočtu obce,
- KPSS je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov,
- KPSS je rozvojový dokument, ktorého aktivity obec priamo realizuje (obec ako realizátor), alebo vytvára a podporuje podmienky na ich realizáciu (obec ako iniciátor, partner) inými subjektmi v prospech sociálneho rozvoja obce,
- KPSS je rozvojový usmerňujúci dokument pre všetky subjekty existujúce či vykonávajúce činnosť na území obce, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho rozvojového charakteru (podnikateľské subjekty, odborné organizácie, štátne orgány, mimovládny sektor),
- KPSS je otvorený, verejne dostupný dokument, priebežne aktualizovaný a reagujúci na prichádzajúce podnety, príležitosti a zmeny vnútorného a vonkajšieho prostredia,
- Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu KPSS sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce. Aby bol implementačný mechanizmus KPSS efektívny, musí mať obec jasne popísané činnosti, aktivity až úlohy, ktorými sa bude KPSS zabezpečovať na úrovni programovej, realizačnej a vyhodnocovacej.
- Realizácia KPSS v obci Marcelová bude pozostávať z vykonávania aktivít navrhnutých v komunitnom pláne, ktorý sa bude každoročne aktualizovať.

Medzi kľúčové úlohy manažmentu obce bude patriť:

- realizovať projekty, ktoré prinesú pre obec želaný efekt a budú trvalo udržateľné,
- vyčleniť z rozpočtu obce finančné prostriedky potrebné na realizáciu navrhnutých aktivít,
- podporovať spoluprácu hlavných aktérov rozvoja obce a koordinovať ich aktivity,
- pravidelne monitorovať aktivity a vyhodnocovať plnenie akčného plánu.

Tento plán budú predstavitelia samosprávy a poverené osoby obecným zastupiteľstvom priebežne monitorovať, zodpovedne posudzovať a vytvárať aj jeho finančné zabezpečenie, je záväzným pre tvorbu rozpočtu obce a jeho aktivity sú premietnuté do rozpočtu obce. Komunitný plán sociálnych služieb obce je rozvojový usmerňujúci dokument pre všetky subjekty existujúce, či majúce aktivity na území obce, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho rozvojového charakteru (podnikateľské subjekty, odborné organizácie, štátne orgány, mimovládny sektor) a je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.

Časový horizont vyhodnocovania komunitného plánu:

Obecné zastupiteľstvo obce Marcelová minimálne 1x ročne prerokuje Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností bude aplikovať zistené požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce. Na rokovanie zastupiteľstva bude predložená správa o plnení úloh Komunitného plánu sociálnych služieb, aktuálnej situácii a aktualizácii úloh obce v oblasti sociálnych služieb na budúce obdobie.

9. PODMIENKY A SPÔSOB ZMENY A AKTUALIZÁCIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú najmä miestni obyvatelia. Od nich sa očakáva, že vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb, a teda aj pri aktualizácii komunitného plánovania.

Účasť pri aktualizácii komunitnom plánovaní:

- písomné návrhy občanov – preberá poverený pracovník za sociálnu oblasť
- ústne návrhy občanov – na obecnom úrade sa vyhotoví úradný záznam o predložennom návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom
- účasť obyvateľov obce na verejnom zhromaždení.

Komunitný plán možno meniť:

- ak sa zmenia priority rozvoja sociálnych služieb
- v prípade legislatívnych zmien v oblasti sociálnych služieb
- v prípade získania finančných prostriedkov na konkrétne potreby
- v prípade návrhov na poskytovanie nových sociálnych služieb v obci
- po uplynutí plánovaného obdobia .

Zdroje a pramene tvorby a spracovania Komunitného plánu sociálnych služieb

Legislatívne pramene

- Ústava SR
- Zákon NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych služieb a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

Programové pramene

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová na roky 2016 - 2022
- Územný plán obce Marcelová
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020, Bratislava 2014
- Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike, Bratislava 2011
- Dokumenty a dostupné údaje obce Marcelová www.marcelova.sk

Odborné pramene

- Rozvoj komunitných sociálnych služieb, Rada pre poradenstvo v sociálnej práci, Bratislava 2006
- Minipríručka pre Komunitné plánovanie sociálnych služieb, PhDr.H.Woleková-Mgr.M.Mezianová, SOCIA - nadácia na podporu zmien, Bratislava 2004
- Sociálne služby pre občanov – manuál pre obecné a mestské úrady, Rada pre poradenstvo v sociálnej práci, Bratislava 2001
- Slovník sociálneho pracovníka, Štefan Strieženec, Vydanie Trnava 1996
- Dokumenty Štatistického úradu SR www.statistics.sk